

Referanser: KR 35/17

Arkivsak: 17/01090-53

Endring av forskrift om Den norske kirkes medlemsregister

Sammendrag

Ved den seneste kirkelovreformen ble kirkeloven § 37 endret slik at det nå er Kirkemøtet som har myndighet til å vedta regler om kirkens medlemsregister. Medlemsregisteret skal ivareta en rekke funksjoner, og for kirkens ansatte er det et viktig verktøy for å løse kirkens kjerneoppgaver. Samtidig skal medlemsregisteret innfri allmennhetens behov – herunder behovet for korrekt informasjon og informasjonssikkerhet.

Kirkerådet foreslår å oppdatere forskrift om Den norske kirkes medlemsregister fra 2000, blant annet for å tydeliggjøre forholdet mellom sentral og lokal behandlingsansvarlig, klargjøre begrepsbruken slik at den samsvarer mer med dagens praksis samt styrke informasjonssikkerheten i medlemsregisteret. Kirkerådet sendte forslaget til ny forskrift på høring sent i mars 2017 med høringsfrist ved utløpet av juni 2017. Kirkerådet mottok 44 høringssvar.

Forslaget til ny forskrift ble behandlet i kirkerådsmøtet 14. september 2017.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fastsette følgende forskrift:

Forskrift om Den norske kirkes medlemsregister

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å:

- a) tilrettelegge for bruk av medlemsregisteret i prestens arbeid etter tjenesteordning for menighetsprester og i forbindelse med tiltak for å ivareta de kirkelige organers ansvar etter kirkeloven, herunder ved innkalling til

- menighetsmøter, tilbud om kirkelig opplæring eller diakonale tiltak, innsamlingsarbeid og barne- og ungdomsarbeid,
- b) bidra til forsvarlig forvaltning og oppfølging av medlemskap i Den norske kirke, herunder sikre riktig grunnlag for kirkelig manntall og offentlige myndigheters kontroll etter lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn, og
 - c) sikre konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet i Den norske kirkes medlemsregister, herunder at regler gitt i og i medhold av lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) med forskrifter etterleves.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for Den norske kirkes medlemsregister og omhandler all behandling av personopplysninger i forbindelse med planlegging, gjennomføring og registrering av kirkelige handlinger samt innmeldinger i og utmeldinger av Den norske kirke.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften forstås med:

- a) medlemsregister: Den norske kirkes elektronisk lagrede opplysninger om medlemmer og tilhørende, kirkelige handlinger samt inn- og utmeldinger,
- b) sentral behandlingsansvarlig: den som er ansvarlig for all behandling av personopplysninger i medlemsregisteret og som bestemmer hvilke hjelpemidler som skal brukes,
- c) lokal behandlingsansvarlig: den som er ansvarlig for behandlingen av personopplysninger på fellestrådsnivå,
- d) kirkelige handlinger: dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd,
- e) kirkelig fellestråd: kirkelig fellestråd og menighetsråd med fellestrådsfunksjoner.

Kapittel 2. Behandling av personopplysninger i medlemsregisteret

§ 4. Behandlingsansvar

Kirkerådet er sentral behandlingsansvarlig for Den norske kirkes medlemsregister og administrerer registeret. Ansvar et ivaretas av Kirkerådets direktør dersom ikke annet er bestemt av Kirkerådet.

Kirkelig fellestråd er lokal behandlingsansvarlig for opplysninger i medlemsregisteret som registreres for alle sokn i det aktuelle fellestrådsområdet. Ansvar et ivaretas av organets daglige leder dersom ikke annet er bestemt av kirkelig fellestråd.

Sentral og lokal behandlingsansvarlig plikter å sørge for at bestemmelsene i denne forskriften og regler gitt i og i medhold av lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) blir fulgt.

§ 5. Registreringsplikt

Sentral behandlingsansvarlig skal sørge for at det føres register over personer som i samsvar med kirkeloven § 3 er medlem av eller anses å høre inn under Den norske kirke, jf. kirkeloven § 3 nr. 10.

Opplysninger om personer som blir døpt, konfirmert, vigslet til ekteskap og jordfestet ved prest i Den norske kirke, skal inntas i medlemsregisteret, jf. kirkeloven § 37 annet ledd.

Sentral behandlingsansvarlig skal sikre at Den norske kirke har ett medlemsregister, og dette skal føres elektronisk. Lokal behandlingsansvarlig

plikter å påse at varig registrering av kirkelige handlinger samt inn- og utmeldinger kun skjer i medlemsregisteret.

§ 6. Opplysninger som skal registreres

Medlemsregisteret skal inneholde opplysninger om den registrertes navn, folkeregistrerte bostedsadresse, fødselsnummer, kode for familietilhørighet, kirkelig status (medlem / hørende inn under), dåp eller innmelding (dato og sted) og tilhørighet til sokn og valgkrets i henhold til folkeregistrert adresse. Medlemsregisteret kan også inneholde opplysninger om den registrertes postadresse samt digital kontaktinformasjon.

Registreringen av kirkelige handlinger skal omfatte følgende opplysninger:

- a) dåp: navn på og fødselsnummer til den døpte, navn på og fødselsnummer til foreldre, navn på faddere samt dato og sted for dåpen. Faddere skal ikke registreres med fødselsnummer. Ved nøddåp og hjemmedåp skal også dato og sted for stadfestelse av dåpen registreres. Ved dåp av person over religiøs myndighetsalder registreres ikke navn på og fødselsnumre til den døptes foreldre.
- b) konfirmasjon: navn på, fødselsnummer til og dåpsdato for konfirmanten samt dato og sted for konfirmasjonen.
- c) vigsel: navn på og fødselsnumre til dem som har inngått ekteskap samt dato og sted for vigselen.
- d) gravferd: navn på og fødselsnummer til avdøde samt dato, sted og ansvarlig sokn for gravferden. Dersom jordpåkastelsen ikke skjer samtidig med resten av gravferdshandlingen, registreres tid og sted for jordpåkastelsen.

Dersom fødselsnummer til den som skal registreres mangler og vedkommende venter på å få tildelt fødselsnummer, skal registrering av den kirkelige handlingen utsettes til fødselsnummer foreligger. Dersom den registrerte ikke venter på å få tildelt fødselsnummer, skal handlingen registreres på vedkommendes navn.

§ 7. Tilgjengelighet

Medlemsregisteret skal gjøres tilgjengelig for Kirkerådet, biskopene og bispedømmerådene, de kirkelige fellesråd, menighetsråd og prester i Den norske kirke. Det er kun personer med tjenstlig behov som skal ha tilgang til opplysninger i medlemsregisteret.

§ 8. Overføring av opplysninger til andre registre

For en begrenset periode kan det overføres opplysninger fra medlemsregisteret til øvrige lovlige registre for soknet.

§ 9. Utlevering av opplysninger fra medlemsregisteret

Registrerte opplysninger om en person kan bare gjøres tilgjengelig for den som er registrert eller som saken ellers direkte gjelder, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e.

Opplysninger i medlemsregisteret skal ikke utleveres til tredjeparter for kommersielle formål, eller på annen måte brukes av Den norske kirke for kommersielle formål.

Denne bestemmelsen er ikke til hinder for at sentral behandlingsansvarlig kan

- a) gi forskere tilgang til opplysninger fra medlemsregisteret, jf. forvaltningsloven § 13 d og § 13 e,
- b) offentliggjøre statistiske opplysninger basert på medlemsregisteret, og

- c) utlevere informasjon i henhold til prinsippet om dataportabilitet etter bransjenormer godkjent av Datatilsynet.

§ 10. Ajourhold

På grunnlag av opplysninger fra den som er registrert, plikter sentral og lokal behandlingsansvarlig å holde medlemsregisteret à jour.

Sentral behandlingsansvarlig plikter i tillegg å holde medlemsregisteret à jour på grunnlag av opplysninger fra Statens kartverks matrikkel, Det sentrale folkeregister og Enhetsregisteret.

Lokal behandlingsansvarlig plikter i tillegg å holde medlemsregisteret à jour på grunnlag av registreringer fra den som til daglig foretar registreringer i medlemsregisteret for det enkelte sokn.

Den som er ansvarlig for å gjennomføre kirkelige handlinger, plikter å gi melding til den som ivaretar det daglige ansvaret for medlemsregisteret i vedkommende sokn om dåp, konfirmasjon, vigsel til ekteskap og gravferd i Den norske kirke samt innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

§ 11. Rette- og sletteplikt

Sentral og lokal behandlingsansvarlig skal av eget tiltak rette, slette eller supplere opplysninger som ikke lenger har betydning, er uriktige eller ufullstendige.

§ 12. Informasjonssikkerhet

Sentral og lokal behandlingsansvarlig er ansvarlige for at det iverksettes tiltak for å sikre nødvendig konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet i medlemsregisteret.

Sentral behandlingsansvarlig skal legge til rette for tilstrekkelig informasjonssikkerhet i medlemsregisteret og kan gi lokal behandlingsansvarlig bindende pålegg dersom krav i personopplysningslovgivningen ikke blir overholdt.

Sentral og lokal behandlingsansvarlig skal gjennomføre tiltak som sikrer at medlemsregisteret og opplysninger i dette er tilgjengelig når det er behov for dette. Dette innebærer blant annet at:

- a) kopier av opplysninger og annet nødvendig materiale skal sikres for at medlemsregisteret skal kunne rekonstrueres etter tap og
- b) sentral og lokal behandlingsansvarlig skal benytte en felles kommunikasjonskanal bestemt av sentral behandlingsansvarlig.

Dersom det oppdages datainnbrudd i maskiner som inneholder eller som kommuniserer med datamaskin som inneholder medlemsregisteret, eller det forekommer andre avvik, skal lokal behandlingsansvarlig straks varsle sentral behandlingsansvarlig. Sentral behandlingsansvarlig plikter umiddelbart å underrette Datatilsynet om datainnbrudd og andre avvik.

Kapittel 3. Avsluttende bestemmelser

§ 13. Utfyllende retningslinjer

Sentral behandlingsansvarlig kan fastsette utfyllende retningslinjer som skal sikre informasjonssikkerhet for opplysninger fra medlemsregisteret. Sentral behandlingsansvarlig fastsetter nærmere regler og rutiner for ajourhold, kontroll og oppdeling av opplysningene i registeret. Rutinene skal ikke kunne endres eller settes ut av funksjon uten særskilt autorisasjon.

§ 14. Kirkerådets myndighet til å gjøre endringer i forskriften

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i forskriften.

§ 15. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Saksorientering

Innholdsfortegnelse

Forskrift om Den norske kirkes medlemsregister	1
Sammendrag.....	1
Forslag til vedtak	1
Saksorientering.....	5
I. Bakgrunn	5
Innledning.....	5
Personvern	6
Informasjonssikkerhet.....	7
Internkontroll.....	8
II. Utvalgte kommentarer fra høringsinstansene	8
Begrepet kirkebokfører	8
Dagsregister	10
III. Andre merknader fra høringsinstansene.....	12
Registrering av samisk språk.....	12
Attester	13
Visitat	14
Sperrerte adresser.....	14
EU-forordningen.....	15
IV. Vurderinger av de enkelte paragrafer	15
V. Økonomiske/administrative konsekvenser.....	36

I. Bakgrunn

Innledning

Forbedring av datakvaliteten i medlemsregisteret har vært høyt prioritert siden Den norske kirkes medlemsregister ble etablert 1. januar 1999. Ett av disse tiltakene har vært regelmessig og systematisk kursvirksomhet hvor Kirkerådet holder kurs for brukere av medlemsregisteret (saksbehandlere, kirkeverger og prester) om praktisk registrering i medlemsregisteret og om regelverket knyttet til registreringen. Den 6. august 2015 ba Statsråden i Kulturdepartementet Kirkerådet redegjøre for hvilke tiltak som var gjennomført for å bedre kvaliteten i medlemsregisteret etter kirkevalget i 2009, samt om status for utviklingen av toveis integrasjon mellom medlemsregisteret og de lokale IT-systemer som er i bruk i menighetene. Kirkerådet svarte på denne henvendelsen med en rapport av 8. oktober 2015. Kirkerådet utarbeidet også en rapport om kvalitet og sikkerhetsstyring av registeret i oktober 2016. Denne rapporten viste at det var behov både for at Kirkerådet tydeligere skulle definere sitt sentrale behandlingsansvar, og for en nærmere veiledning og opplæring av hvordan fellestrådene kunne ivareta sine plikter som lokale behandlingsansvarlige. Dette gjaldt blant annet hvordan

behandlingsansvarlige skal utarbeide et tilfredsstillende internkontrollsystem som ivaretar informasjonssikkerhet, hvordan identifisere risikoer som gjør seg gjeldende og hvordan prioritere tiltak i en krevende ressursituasjon. Kirkerådet har utarbeidet en plan for å bringe informasjonssikkerhet opp på et tilfredsstillende nivå, og dermed redusere risiko knyttet til informasjonssikkerhet i medlemsregisteret.

Kursrekken avdekket videre at kirkebokførerens rolle knyttet til registrering i medlemsregisteret synes å være uklar, og Kirkerådet signaliserte i ovennevnte rapport at denne begrepsbruken skulle vurderes når forskrift om Den norske kirkes medlemsregister skulle gjennomgås neste gang.

Dette forslaget til ny forskrift inneholder presiseringer som Kirkerådet mener vil bidra til at behandlingsansvaret for medlemsregisteret blir tydeliggjort, og vil legge til rette for et bedre samspill mellom Kirkerådet og de kirkelige fellesråd. Forskriften vil også være et viktig redskap i arbeidet med IT-sikkerhet i kirken. Kirkerådet vil derfor i noen innledende avsnitt peke på noen viktige premisser som bør ligge til grunn for utforming av forskriften og for arbeid med IT-sikkerhet.

Personvern

Rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger

Retten til respekt for privatliv er en menneskerett nedfelt i Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8 og skal blant annet sikre hensynet til den enkeltes personlige integritet, familieliv og privatliv.

Personvern er en del av denne retten og innebærer at den enkelte har rett til å bestemme over egne personopplysninger, herunder hvordan virksomheter skal bruke og eventuelt spre ens personopplysninger. I Norge reguleres borgernes personvern av personopplysningsloven som også stiller krav til hvordan virksomheter som Den norske kirke skal behandle personopplysninger.

Personopplysninger

En personopplysning er enhver opplysning og vurdering som kan knyttes til en enkeltperson.¹ Personopplysningsloven stiller mer omfattende krav til behandlingen av sensitive personopplysninger enn til behandling av personopplysninger som ikke er sensitive. Medlemsregisteret inneholder sensitive personopplysninger² ved at medlemmer i Den norske kirke registreres i det sentrale medlemsregisteret³ og slike opplysninger sier noe om medlemmets religiøse oppfatning. Videre vil de fleste kirkelige handlinger si noe om den registrertes religiøse tilhørighet, noe som betyr at også disse opplysningene vil måtte regnes som sensitive personopplysninger.

Hjemmel i lov og samtykke

Personopplysningsloven §§ 8 og 9 fastsetter at personopplysninger bare kan behandles dersom man har samtykke fra den registrerte eller dersom behandlingen er hjemlet i lov (rettslig grunnlag). Den norske kirke har to slike hjemler som er fastsatt i lov:

1. Den norske kirke har rett til å registrere medlemmer og tilhørende i et sentralt medlemsregister, jf. kirkeloven § 3 nr. 10,
2. Den norske kirke rett til å registrere kirkelige handlinger, det vil si hvem som blir døpt, konfirmert, vigslet eller begravet, samt hvem som melder seg inn i eller ut av Den norske kirke, jf. kirkeloven § 37.

¹ Personopplysningsloven § 2 nr. 1

² Personopplysningsloven § 2 nr. 8

³ Kirkeloven § 3 nr. 10

Kravet til hjemmel i lov i personopplysningsloven §§ 8 og 9 betyr at Den norske kirke ikke kan registrere andre opplysninger enn de som eksplisitt fremgår av forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 2 (se nedenfor), med mindre man har den registrertes samtykke.

Imidlertid kan menighetene i Den norske kirke ha behov for ytterligere informasjon når den kirkelige handlingen skal planlegges. Dette gjelder for eksempel informasjon om en konfirmants allergier, hvilket er en sensitiv personopplysning,⁴ eller opplysninger om at brev til konfirmanten kun skal sendes til fosterforeldrenes postadresse. Kirkerådet antar at kravet til samtykke i dag ikke overalt er ivaretatt i tilstrekkelig grad for denne typen personopplysninger. Selv om ovennevnte informasjon er relevant for å kunne planlegge den kirkelige handlingen, vil den registrerte ha en forventning om at informasjonen skal slettes fra Den norske kirkes saksbehandlingssystemer når konfirmasjonen er gjennomført og menigheten ikke lenger har bruk for informasjonen.

Den norske kirke plikter også å følge forbudet mot å lagre personopplysninger lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen.⁵ Kirkerådet har i 2017 blant annet arbeidet opp mot leverandører av lokale IT-systemer som er i bruk i menighetene, for å etablere tekniske løsninger som kan ivareta kravet om samtykke og sletting. Det gjenstår en tydeligere dialog med fellerådene om dette, og arbeidet vil kunne bli styrket av en entydig definering av sentralt og lokalt behandlingsansvar.

Informasjonssikkerhet

Ansvaret

Det er behandlingsansvarlig som har ansvaret for sikkerhet i medlemsregisteret. Personopplysningsloven § 13 første ledd beskriver ansvaret slik: «Den behandlingsansvarlige og databehandleren skal gjennom planlagte og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger.»

Informasjonssikkerhet dreier seg om å håndtere risikoen som oppstår når personopplysninger og andre informasjonsverdier ikke er forsvarlig sikret. Internkontroll handler om å etablere og vedlikeholde planlagte og systematiske tiltak for å sikre at virksomheten oppfyller lovens krav til behandling av personopplysninger. Det er en nær sammenheng mellom informasjonssikkerhet og internkontroll. Datatilsynet skriver på sine nettsider at «Gjennom å ha god informasjonssikkerhet og god internkontroll sikrer virksomheten at den behandler personopplysninger lovlig, sikkert og forsvarlig.»⁶

Informasjonssikkerhet består av tre elementer: konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

Konfidensialitet: Dette er et aspekt av informasjonssikkerhet som for medlemsregisteret ikke er fastsatt i nåværende forskrift om Den norske kirkes medlemsregister, men i personopplysningsloven. Konfidensialitet betyr at behandlingsansvarlig skal hindre uvedkommende i å få tilgang til medlemsregisteret. Dette innebærer at behandlingsansvarlig skal vurdere hvem som har tjenstlig behov for tilgang til medlemsregisteret, og ha oversikt over hvem som har tilgang til medlemsregisteret.

Integritet: Den norske kirkes plikt til å ivareta datakvalitet i medlemsregisteret er både hjemlet i nåværende forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 10 første ledd og

⁴ Personopplysningsloven § 2 nr. 8, bokstav c)

⁵ Personopplysningsloven § 28 første ledd

⁶ <https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-skjema/veiledere>

som en del av behandlingsansvaret i personopplysningsloven § 13 første ledd. Selv om bestemmelsene bruker forskjellige begreper, henholdsvis «datakvalitet» og «integritet», er det i realiteten snakk om samme idé, nemlig at innholdet i medlemsregisteret skal være korrekt, gyldig og fullstendig. I dette ligger det at Kirkerådet skal sørge for at informasjonen som registreres i medlemsregisteret er korrekt på en slik måte at man skal kunne stole på at opplysningene som ligger i medlemsregisteret er troverdige.

Tilgjengelighet: Den norske kirke plikter å gjøre opplysninger fra medlemsregisteret tilgjengelig, jf. nåværende forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 10 første ledd og personopplysningsloven § 13 første ledd. Tilgjengelighet innebærer at opplysninger i medlemsregisteret skal være tilgjengelige for de som har behov for det, når de har behov for det. Dette informasjonssikkerhetsprinsippet handler også om at medlemsregisteret som informasjonssystem skal være beskyttet mot hendelser som kan føre til nedetid, for eksempel strømavbrudd. Dette ivaretas av Kirkerådet som sentral behandlingsansvarlig.

Internkontroll

Personopplysningsloven pålegger behandlingsansvarlig å ha internkontroll.⁷ Dette betyr at Den norske kirke skal iverksette systematiske tiltak for at man med en forsvarlig grad av sikkerhet skal kunne si at loven og tilhørende regelverk blir etterlevd.

II. Utvalgte kommentarer fra høringsinstansene

Begrepet kirkebokfører

Kirkerådets forslag

Etter innføringen av det elektroniske medlemsregisteret har kirkebokføreren fremdeles det pastorale ansvaret for de kirkelige handlingene, men har ikke lenger registreringsansvaret for de kirkelige handlingene. Kirkebokfører har ansvaret for å se til at de kirkelige handlingene blir gjennomført, og at det meldes til behandlingsansvarlig når disse er (eller eventuelt ikke er) gjennomført, jf. nåværende forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 8 andre punktum. I kirkeloven er det dessuten definert at kirkebokfører mottar henvendelser om inn- og utmeldinger og meldinger om tilhørighet til Den norske kirke, jf. kirkeloven § 3 nr. 2, 3 og 8. I praksis er det også andre enn kirkebokfører som mottar henvendelser om at et medlem for eksempel ønsker å døpe barnet sitt, og Kirkerådet anser det som unødvendig å regulere dette forholdet i forslaget til ny forskrift.

Kirkebokfører er et begrep som i stor grad har endret innhold etter at kirkelige handlinger skulle registreres i medlemsregisteret og ikke lenger i papirbaserte kirkebøker. Kirkebokfører har det pastorale ansvaret for kirkelige handlinger som nevnt under saksfremstillingen. Nåværende forskrift § 8 pålegger kirkebokfører å melde fra til behandlingsansvarlig om gjennomførte kirkelige handlinger. Formuleringen ble i høringsnotatet foreslått slettet da den etter Kirkerådets mening er utdatert og ikke lenger samsvarer med hvordan dette fungerer i praksis. Kirkerådet mente at det heller ikke er behov for detaljstyring på dette området. Videre antok Kirkerådet at dersom man skal pålegge prester spesifikke oppgaver, bør dette gjøres i den aktuelle tjenesteordningen, og ikke i denne forskriften. Til slutt så ikke Kirkerådet noen grunn til fortsatt å gi begrepet «kirkebokfører» materielt innhold i forslaget til ny forskrift. Kirkerådet foreslo at man beveger seg bort fra å bruke betegnelsen «den ansvarlige for

⁷ Personopplysningsloven § 14 første ledd: «Den behandlingsansvarlige skal etablere og holde vedlike planlagte og systematiske tiltak som er nødvendige for å oppfylle kravene i eller i medhold av denne loven, herunder sikre personopplysningenes kvalitet.»

kirkebokføringen» da Den norske kirke ikke lenger fører papirbaserte kirkebøker, men registrerer kirkelige handlinger i medlemsregisteret.

Høringsinstansenes merknader om begrepet kirkebokfører

Når det gjelder kirkebokførerbegrepet, er det to av de elleve høringsinstansene som har uttalt seg om begrepet som aktivt går inn for å beholde det. Begrunnelsen for dette er at begrepet kirkebokfører i dag brukes i kirkeloven og i tjenesteordningen for menighetsprester.

Kulturdepartementet har i sitt høringssvar uttalt følgende:

Som hovedregel er soknepresten kirkebokfører, og dette innebærer for det første et overordnet ansvar for kirkelige handlinger i soknet og for inn- og utmeldinger. I tillegg innebærer det et ansvar for de fysiske kirkebøkene, som fortsatt finnes på kirkekontorene. Etter at den papirbaserte kirkebokføringen opphørte 31. desember 2012, vil det fortsatt kunne være behov for oppslag i de fysiske bøkene, utstede attester fra disse mv. Ansvaret omfatter også selve oppbevaringen av de fysiske bøkene samt avlevering til statsarkivet når siste innføring er 80 år gammel. Selv om det i praksis er kontoransatte som tar seg av håndteringen både av de fysiske kirkebøkene og føring av kirkebokopplysninger i det elektroniske registeret, er dagens forskrift med på å tydeliggjøre ansvarslinjene gjennom den formelle meldingsrutinen. Etter vårt syn kan det være grunn til å presisere og tydeliggjøre kirkebokførers ansvar heller enn å fjerne det.

De fleste av høringsinstansene som har uttalt seg om kirkebokførerbegrepet mener at det er forvirrende. Agder og Telemark bispedømmeråd er en av høringsinstansene som har konkludert med at begrepet bør beholdes fordi det er brukt både i kirkeloven og i tjenesteordning for menighetsprester, men uttaler likefullt at begrepet ikke er helt dekkende:

Kirkebokfører er etter definisjonen «den som er ansvarlig for å gjennomføre kirkelige handlinger» og at det meldes til lokalt behandlingsansvarlig at handlingene er gjennomført.

I praksis mottar ikke kirkebokfører henvendelsene om hva som skal registreres i medlemsregisteret. Det skjer direkte til menighetskontoret hvor lokal behandlingsansvarlig er daglig leder.

Dette kan føre til misforståelser om ansvarsforhold. Men så lenge Kirkeloven og Tjenesteordning for prester har begrepet kirkebokfører, dekker de nye forskriftene dagens praksis. I utarbeidelsen av nytt lovverk for Den norske kirke bør forholdet mellom kirkebokfører og lokal behandlingsansvarlig justeres. Det beste vil være å slutte å bruke betegnelsen kirkebokfører og overlate hele ansvaret for føring av medlemsregisteret til kirkelig fellesråd.

Det er seks av de elleve høringsinstansene som har uttalt seg om kirkebokførerbegrepet som aktivt foreslår å fjerne begrepet. Begrunnelsene for disse forslagene er i det vesentlige knyttet til at begrepet er forvirrende. Møre bispedømmeråd og Møre biskops høringssvar oppsummerer problemstillingen slik:

Omgrepet kyrkjebokfører har lang historie og omgrepet er forankra i kyrkjerett og i lovverk. Høyringsdokumentet peikar på at ordbruken forvirrar, sidan kyrkjebokføring ikkje lenger skjer og sidan lokal handsamingsansvarleg har oppgåva med å føre inn og ut av registeret. Det er ikkje lenger samsvar mellom omgrepet kyrkjebokfører og det ansvar presten har for medlemsregisteret. Presten har det pastorale ansvar for dei kyrkjelege handlingane, at dei blir

meldt inn til handsamingsansvarleg og presten skriv (ofte) ut attestar i samband med gjennomføring av kyrkjelege handlingar, inn- og utmeldingar.

Sjølv om omgrepet er sterkt forankra, er namnet misvisande for presten sitt ansvar. Er det ikkje på tide å vurdere eit anna omgrep som er meir dekkande for presten sitt medansvar i drifta av medlemsregisteret? Kan omgrep som «pastoralt ansvarleg»/ «gjennomføringsansvarleg»/ »utføringsansvarleg», betre uttrykkje presten sitt medansvar for registreringane i medlemsregisteret?

Kirkerådets vurdering

Kirkerådet noterer seg at et flertall av høringsinstansene som har uttalt seg om dette er enig i at begrepet kirkebokfører er forvirrende. Det er for mange lite intuitivt at kirkebokfører ikke fører eller er ansvarlig for å føre medlemsregisteret («elektronisk kirkebok»).

Kirkerådet er enig med departementet i at Kirkerådet har et ansvar for å tydeliggjøre kirkebokførers ansvar. Det er imidlertid ikke nødvendigvis hensiktsmessig å klargjøre dette ansvaret fullt ut i forslaget til ny forskrift om medlemsregisteret, da dette er et normativt dokument som hovedsakelig skal gi selvstendige regler om registerføringen. Ansvar for registerføringen er lagt til andre enn kirkebokfører. Kirkerådet har gitt en nærmere beskrivelse av ansvaret til kirkebokfører og forholdet mellom kirkebokfører og den som er «behandlingsansvarlig» i det veiledende dokumentet *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister* som er publisert på Kirkerådets nettsider og på intranettet.⁸ Det vises til dette.

Etter en gjennomgang av høringsuttalelsene, har Kirkerådet kommet til at det er mest hensiktsmessig å fjerne begrepet kirkebokfører i forskriften, og ikke omdefinere det i forslaget til ny forskrift. Kirkerådet er enig i innspill fra Møre bispedømmeråd og Møre biskop om at tiden er inne for å finne et begrep som er mer dekkende for prestens pastorale ansvar i forberedelser til og gjennomføring av kirkelige handlinger. Der det er nødvendig å beskrive prestens ansvar for å informere om planlagte og/eller gjennomførte kirkelige handlinger skal registreres i medlemsregisteret, vil dette bli omtalt som «pastoralt ansvar».

Også Oslo bispedømmeråd understreker at dersom Kirkerådet ønsker å fjerne begrepet kirkebokfører, må Kirkerådet samtidig «ta de nødvendige grep for å få slettet/omformulert bestemmelsene i Kirkelovens § 37 og Tjenesteordning for menighetsprester § 13, slik at det samsvarer med ny betydning i forskrift om Den norske kirkes medlemsregister.»

Dagsregister

Kirkerådets forslag

Dagsregisteret er en dagbok hvor opplysninger om gudstjenester, andre aktiviteter og kirkelige handlinger som finner sted i kirken, registreres og brukes som grunnlag for statistikk. Kirkerådet har vurdert å ta inn i forskriften et pålegg om å føre dagsregister, siden dette er en ordning som formelt falt bort da den kongelige resolusjonen som fastsatte dagsregisterskjema over geistlige embetsforretninger (Kgl.res. av 13. juli 1877), ble opphevet av Kongen i Statsråd den 8. juni 2012 og ikke erstattet med noen ny ordning.⁹

⁸ <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/for-medarbeidere/handbok-for-den-norske-kirkes-medlemsregister/>

⁹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/offisielt-fra-statsrad-8-juni-2012/id684834>

I dag er det derfor ingen formell plikt til å føre dagsregister, men ordningen er i varierende grad vedlikeholdt rundt om i de ulike menighetene og fungerer blant annet som grunnlag for statistikk, dagbok og arkiv for menigheten. Dagsregisteret var formelt en del av kirkeboken, men trykket som en egen bok eller protokoll ved siden av, oppbevart i sakristiene til kirkebyggene. Dagsregister som fysisk bok er fortsatt i bruk mange steder. Enkelte steder har imidlertid lokale IT-systemer overtatt dagsregisterets funksjon gjennom elektronisk registrering av kirkelig aktivitet. I enkelte fagsystemer er det også laget løsninger for at opplysningene skal kunne danne grunnlag for årsstatistikken.

Behovet for å føre dagsregister må ses i sammenheng med menighetenes plikt til å føre statistikk, jf. statistikkloven § 2-2 og kirkeloven § 9 siste ledd. Bestemmelsene innebærer at menighetene skal rapportere om kirkelig aktivitet i soknet til Statistisk sentralbyrå en gang i året. Kirkerådet har ikke gitt menighetene spesifikke føringer for hvordan den løpende innsamlingen av statistikk skal foregå gjennom året, for eksempel ved bruk av dagsregister. Det er i dag heller ingen krav til at dette skal føres fortløpende. Det er opp til menighetene hvordan de vil organisere innsamling og føring av opplysninger frem til innlevering av årsstatistikkskjemaet 20. januar påfølgende år. I årsstatistikkskjemaet bes det ikke bare om opplysninger som ville ha vært registrert i et dagsregister, men også opplysninger om andre aktiviteter i menighetens regi.

Kirkerådet la i høringsnotatet ikke opp til at det skal stilles krav om at menighetene skal føre et fysisk dagsregister. Kirkerådet mente det kan være gode grunner for å opprettholde et system for dagsregistrering i kirkene, men det var Kirkerådets vurdering at det fortsatt bør være opp til den enkelte menighet å bestemme hvilke redskap som er best egnet til å dokumentere aktiviteter og kirkelige handlinger rett etter at disse har funnet sted. Kirkerådet utelukket likevel ikke at det i fremtiden kan bli behov for å utvikle en modul for dagsregistrering felles for alle menigheter i Den norske kirke.

Høringsinstansenes merknader om dagsregister

De aller fleste høringsinstansene som uttalte seg om dagsregister var enig i at det ikke burde være noen plikt å føre dagsregister. Skjåk kirkelige fellestråd og Sel kirkelige råd mente at dette burde være pålagt med henvisning til at dagsregisteret er en del av grunnlaget for statistikkføring, som er pålagt avlevert til SSB årlig.

Flere av høringsinstansene uttalte seg positivt til muligheten for et fremtidig, sentralt rapporteringssystem som kan erstatte dagsregister som er i bruk mange steder og at det kan utgå felles retningslinjer om dette. Narvik kirkelige fellestråd, Sogndal og Leikanger kyrkjelege fellestråd og Oslo bispedømmeråd ba Kirkerådet om å prioritere dette arbeidet. Oslo bispedømmeråd uttalte i den forbindelse:

Oslo bispedømmeråd vil oppmuntre Kirkerådet til å utvikle denne modulen ganske snart. Innsamling av statistisk materiale til årsrapporteringen lokalt og sentralt krever at det gjennom året er gode rutiner i den enkelte menighet. En modul for dagsregistrering vil hjelpe menighetene til å finne fram til de gode rutinene.

Behovet for å samkjøre de rapporteringsverktøyene som eksisterer i dag, ble særlig fremhevet. Agder og Telemark bispedømmeråd skriver i den forbindelse:

Fremdeles er det for mange rapporteringssystem som ikke korresponderer med hverandre. Det blir ekstra tydelig i forhold til trosopplæring og hva som skjer i menighetens regi i løpet av uka. Det bør fortsatt arbeides med en forenkling og forbedring av registrering og rapportering av kirkelig virksomhet / kirkelige handlinger.

Agder og Telemark bispedømmes ungdomsråd mener:

Selv om det er en viss samkjøring med planverktøyet i trosopplæringen, så er det mye som kan gjøres for å gjøre arbeidet lettere i menighetene på det som gjelder rapportering.

Møre bispedømeråd/Møre biskop fremhever også behovet for å samordne rapporteringen:

Enno er potensialet stort for rasjonalisering, ikkje minst ved å samordne registreringane i årsstatistikk og trosopplæringsrapportering. Innføring av digitalt dagsregister, sams for alle kyrkjelydar, vil gi meir presist tall-material for kvar kyrkjelyd og forbetre samanlikningsgrunnlaget med tidlegare år og med andre kyrkjelydar.

Kirkerådets vurdering

Kirkerådet noterer seg de positive tilbakemeldingene på å innføre ett felles rapporteringssystem, og at et slikt verktøy må ta høyde for å inkorporere eller i alle fall ha en integrasjon til trosopplæringsverktøyet slik at dobbeltrapportering unngås.

Kirkerådet understreker at å innføre et dagsregister som er samordnet med eksisterende rapporteringssystem som trosopplæringsverktøyet er et ressurs spørsmål som må være gjenstand for alminnelige anskaffelsesprosesser. Kirkerådet legger opp til å ta saken videre ved å fremme den for behandling i Den norske kirkes utvalg for IKT-styring.

III. Andre merknader fra høringsinstansene

Registrering av samisk språk

Innspill fra Samisk kirkeråd

Samisk kirkeråd behandlet i mars 2017 en sak om forskrift om Den norske kirkes medlemsregister, hvor det blant annet ble uttalt følgende:

Dette åpner for at det foreligger en særlig mulighet for endringer som åpner for at samisk språk kan registreres i medlemsregisteret. Som en følge av dette vil det være opp til Kirkemøtet å sette føringer for hvordan det verktøy som medlemsregisteret er, på best mulig måte kan understøtte kirkens kjerneoppgaver. Ivaretagelse av samisk språk, og det å betjene samene på samisk, er nedfelt i Kirkemøtets vedtak i sak KM8/07 i punkt 16: «Kirken har et særskilt ansvar for å ivareta samisk kirkeliv som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke. Dette begrunnes i samenes sterke historiske tilknytning til Den norske kirke, samt samenes status som urfolk i Norge». Det vises også i denne sammenheng til vedtakets pnkt.12. Det vises også til at det statistisk er dokumentert at oppslutningen om kirkelivet i forvaltningsområdet for samisk språk er blant det høyeste i landet, og at Den norske kirke her i hovedsak fremstår som en viktig offentlig samisk språkarena.

Samisk kirkeråd vil peke på at det er et særskilt og stort behov for en endring av forskriftene for medlemsregistret i Den norske kirke når det gjelder Samisk kirkeliv. Det gjelder å få innarbeidet en ordning i forskriftene for medlemsregisteret i Den norske kirke, som gjør at medlemmer på frivillig grunnlag kan gi opplysninger om egen bruk av samisk språk, og om de ønsker å bli betjent på samisk språk, i forbindelse med sitt medlemskap i Den norske kirke.

I Kirkerådsmøtet hvor høringsnotatet før høringen til forslaget til forskrift om Den norske kirkes medlemsregister ble behandlet, ble Kirkerådet bedt om å utarbeide et forslag til endring som gjorde det mulig for medlemmer i Den norske kirke å føre opp opplysninger om egen samisk språkbruk og ønske om å bli betjent på et av de samiske språk. En slik registrering av samisk språk måtte være frivillig for medlemmene. Samisk kirkeråd understreket at slik registrering ikke må bli en registrering av etnisitet.

Kirkerådets vurdering

Samisk språk er nært knyttet til personopplysningen «rasemessig eller etnisk bakgrunn», jf. personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav a) som der defineres som en sensitiv opplysning.

Det er Kirkerådets vurdering, i likhet med Samisk kirkeråds innspill, at registrering av personopplysninger knyttet til «rasemessig eller etnisk bakgrunn» som utgangspunkt bør være basert på samtykke. Kirkeloven § 37, som gir hjemlene for hvilke personopplysninger som kan registreres uten samtykke, kan ikke uten videre sies å gi et tilstrekkelig rettslig grunnlag for å registrere språk til samisktalende medlemmer.

Dersom Kirkerådet skal utarbeide en løsning hvor medlemmer selv, på frivillig grunnlag, vil oppgi hvilket språk og/eller målform man vil stå registrert med, kan det være nødvendig å utarbeide en selvbetjeningsløsning. Behovet for og utforming av en slik løsning bør eventuelt utredes særskilt. Kirkerådet mener en frivillig løsning kan ta lang tid å utvikle – iallfall til et omfang hvor løsningen får tilstrekkelig kvalitet til at man vil kunne benytte registeret til å kommunisere med de fleste samiske medlemmer på sitt språk.

Kirkerådet er også kjent med at det legges opp til en frivillig registrering av samisk språk i folkeregisteret, etter endringene av folkeregisterloven høsten 2017. Dette reguleres i folkeregisterloven § 3-1. Registrering kan omfatte nord-, lule- og sørsamisk. Det er en målsetning at en slik registrering skal legge til rette for at den samiske befolkning av det offentlige skal kunne bli betjent på deres samiske morsmålspråk. Dersom Kirkerådet får tilstrekkelige hjemler til å kunne få slike opplysninger direkte fra folkeregisteret, vil dette både kunne være enklere og gi økt anvendelse av det offentlige registeret slik at dette over tid får høyere kvalitet.

Kirkerådet anbefaler nå ingen endringer i det opprinnelige forslaget til hvilke personopplysninger som skal registreres i Den norske kirkes medlemsregister, men legger opp til at spørsmålet om tilgang til informasjon om samisk språk hos medlemmer behandles i sammenheng med høringen på ny lov om tros- og livssynssamfunn. Det vil etter Kirkerådets mening være et ønske at Den norske kirke får tilgang til informasjon om samiske språk via folkeregisteret og vil drøfte hjemmelsspørsmålet videre med de aktuelle departement. Dersom og når dette lar seg gjøre vil det være naturlig å vurdere tilpasninger i forskrift om Den norske kirkes medlemsregister.

Attester

Høringsinstansenes merknader

Møre bispedømmeråd og Møre biskop har i sin høringsuttalelse problematisert at det finnes ulik praksis knyttet til attesting:

Ei anna problemstilling som høyringsdokumentet ikkje tar opp, er praksis omkring utskriving av attestar frå medlemsregisteret. Dette er eit sakn og det er ulik praksis mange stader. Det kan vere ein god måte å gi uttrykk for dei ulike rollane til lokal handsamingsansvarleg og kyrkjebokførar, at forrettande prest

underskriv og stemplar alle originalattestar/1.gongsattestar (Attestar for inn- og ut-melding og attestar som blir utlevert i samband med kyrkjelege handlingar) med kyrkjebokførar sitt stempel. Så ligg ansvaret for å gi opplysningar frå medlemsregister og å skrive ut 2.gongs-attestar hos lokal handsamingsansvarleg.

Kirkerådets vurdering

Kirkerådet har over flere år gjort de samme erfaringer som Møre bispedømmeråd og Møre biskop beskriver. Kirkerådet har forsøkt å klargjøre gjeldende rettstilstand for attester og utskrifter fra medlemsregisteret i det veiledende dokumentet *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister* og gjøres kjent på alle registerkurs som holdes av Kirkerådet. Fordi praksis knyttet til attester i stor grad er basert på rundskriv fra Kulturdepartementet og disse begynner å bli gamle, ser Kirkerådet behov for en gjennomgang og eventuell videreføring av rundskriv fra Kulturdepartementet i Kirkerådets rundskrivformat på sikt. Kirkerådet mener nærmere regler om attester og utskrifter ikke hører hjemme i forskriften, men i rundskriv og i håndboken.

Visitas

Høringsinstansenes merknader

Oslo bispedømmeråd har tatt opp forholdet til visitas i sin høringsuttalelse:

I mange bispedømmer er det en sedvane at biskopen når vedkommende er på visitas, foretar gjennomsyn av kirkebøker eller har en såkalt «kontorvisitas», selv om bestemmelsen om dette ikke lenger finnes i visitasreglementet. En endring av tjenesteordning for menighetsprester § 13 og en omdefinering av begrepet «kirkebokføring» og «kirkebokfører» vil, slik vi ser det, gi konsekvenser for biskopens (uformelle) tilsyn av registreringen. Oslo bispedømmeråd ber Kirkerådet å vurdere om biskopens eventuelle rett til ettersyn / tilsyn skal omtales i ny forskrift om Den norske kirkes medlemsregistrering, eventuelt som en note.

Kirkerådets vurdering

Kirkerådet mener en omtale eventuelt en regulering av biskopens tilsyn til kontorhold primært bør vurderes inntatt i visitasreglementet. I dag er det Bispemøtet som har vedtatt det reglementet. Kirkerådet stiller seg positiv til at biskoper også ser til hvordan opplysninger om kirkelige handlinger blir håndtert og administrert. Kirkerådet vil ikke sette likhetstegn ved en eventuell «kontorvisitas» og plikten den behandlingsansvarlige har til å utøve internkontroll. Men biskopens oppmerksomhet og støtte kan bidra positivt til vedlikehold av gode rutiner på dette området.

Sperrede adresser

Høringsinstansenes merknader

Dovre og Sel kirkelig fellesråd stilte begge spørsmål om hvordan medlemmer med skjult adresse (gradert adresse) ivaretas i medlemsregisteret. Hamar bispedømmeråd kommenterer videre i sin høringsuttalelse at:

Det som noteres i medlemsregisteret må være hensiktsmessig og formålstjenlig. Det bør f.eks. unngås å opplyse om midlertidig bosted for mennesker i krisesituasjoner.

Kirkerådets vurdering

Kirkerådet ønsker av sikkerhetsmessige hensyn ikke å utdype hvordan disse adressene sikres i medlemsregisteret. Kirkerådet vil her kun informere om at graderte adresser er sikret særskilt.

Et eksternt IT-selskap ble vinteren 2016 benyttet til å foreta en penetrasjonstest i medlemsregisteret.

EU-forordningen

Høringsinstansenes merknader

Flere høringsinstanser nevner EU-forordningen i sine hørings svar. Narvik kirkelige fellesråd bemerket for eksempel i sin høringsuttalelse at forskriften burde tilpasses slik at den er tilpasset EU-forordningen om personvern som trer i kraft 25. mai 2018.

Kirkerådets vurdering

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 6. juli i 2017 ut et høringsnotat med forslag til ny personopplysningslov som tar sikte på å gjennomføre EUs personvernforordning i norsk rett. Så langt Kirkerådet kan se vil forslag til ny forskrift være i tråd også med forslag til ny personopplysningslov. De nye pliktene som forordningen medfører er først og fremst oppgaver som sentral behandlingsansvarlig vil ha ansvar for, men også lokal behandlingsansvarlig vil måtte styrke informasjonssikkerhet og revidere interne rutiner i tiden fremover.

Kirkerådet er enig i behovet for å informere lokale behandlingsansvarlige om krav til personvern og hvordan disse skal etterleves. Slik informasjon bør ikke gis i et normativt dokument som denne forskriften da normative dokumenter som hovedregel skal gi selvstendige regler. Informasjon om hvordan man skal etterleve normative dokumenter bør gis på andre måter, som i ovennevnte *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister*. Kirkerådet har også opprettet en nettside på intranettet¹⁰ med informasjon til lokale behandlingsansvarlige om hvordan man skal ivareta krav til personvern. Denne informasjonen er tilgjengelig på register.kirken.no.

IV. Vurderinger av de enkelte paragrafer

I det følgende fremlegges Kirkerådets reviderte forslag til ny forskrift, Kirkerådets merknader til de enkelte bestemmelsene som forelå i høringsdokumentet, høringsinstansenes innspill, Kirkerådets vurderinger av disse og innspill i Kirkerådets behandling av forskriften. De endringer som har fremkommet vises ved spor endring.

Presentasjonen av hørings svarene i det følgende gitt en noe forkortet gjengivelse. Alle hørings svarene er lagt ut på Kirkerådets nettsider slik at det er mulig å finne de fullstendige svarene der. I liten grad refereres det til oppslutning blant høringsinstansene på enkeltspørsmål. Det er lagt vekt på å gi alle forslag til endringer plass og Kirkerådet har forsøkt å gi sin vurdering av disse strukturert etter hvert ledd under paragrafene. Det er med andre ord lagt mer vekt på *hva* høringsinstansene har ment enn *hvor mange*. Strukturen i gjennomgangen er tett knyttet til oppbyggingen av den foreslåtte regelteksten.

Det er også foretatt en språklig og regelteknisk gjennomgang som har resultert i enkelte forslag til endringer i regelteksten som *ikke* er ment å ha materiell karakter. Disse endringer er ikke gitt en nærmere omtale nedenfor. Dette gjelder i all hovedsak enkeltord, endring i setningsoppbygging og tegnsetting. I ett tilfelle har Kirkerådet

¹⁰ <https://intranett.kirken.no/nb/arbeidsstotte/informasjonssikkerhet-og-personvern/internkontrollsystem/>

funnet grunn til å foreta en presisering av et begrep som kunne misforstås, se kommentar til begrepet «er avtalt» to steder i § 4.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å:

- a) tilrettelegge for bruk av medlemsregisteret i prestens arbeid etter tjenesteordning for menighetsprester og i forbindelse med tiltak for å ivareta de kirkelige organers ansvar etter kirkeloven, herunder ved innkalling til menighetsmøter, tilbud om kirkelig opplæring eller diakonale tiltak, innsamlingsarbeid og barne- og ungdomsarbeid,
- b) bidra til forsvarlig forvaltning og oppfølging av medlemskap i Den norske kirke, herunder sikre riktig grunnlag for kirkelig manntall og offentlige myndigheters kontroll etter lov 13. juni 1969 nr. 25 om truomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn, og
- c) sikre konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet i Den norske kirkes medlemsregister, herunder at regler gitt i og i medhold av lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) med forskrifter etterleves.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 1 bokstav a)

Bestemmelsen er en ordrett gjengivelse av forskrift § 5 andre ledd første og andre punktum, men formuleringen «medlemsregisteret skal ikke brukes til kommersielle formål» er fjernet fordi dette er en forbudsbestemmelse som ikke hører hjemme i en formålsbestemmelse. Formuleringen er flyttet til § 9. Formålsbestemmelsen er uttømmende, og Den norske kirke vil ikke kunne bruke medlemsregisteret til andre formål enn de som er beskrevet i § 1.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurderinger

Både *Hamar bispedømmeråd* og *Oslo bispedømmeråd* mener at «i prestens arbeid» bør strykes siden andre ansatte også har tilgang til å bruke medlemsregisteret. *Norderhov og Ask menighetsråd* uttaler i sitt hørings svar at formuleringen i bokstav a) bør endres til «prestens og menighetens arbeid».

Kirkerådet ønsker å presisere at denne formuleringen ikke var tiltenkt en tolkning som skulle tilsi at alle prester skulle ha tilgang til medlemsregisteret eller at andre yrkesgrupper ikke skulle ha tilgang. Formuleringen var ment å være en generell åpning for at en menighetsprest skal kunne bruke informasjon fra medlemsregisteret i sitt arbeid. Kirkerådet ser, som flere av høringsinstansene, et behov for presisering.

Ved ny gjennomgang av bokstav a) ser Kirkerådet også at det er noe uklart hvorvidt opplistingen videre i bokstav a) skal tolkes som presiseringer av prestens arbeid eller hvorvidt det er snakk om nye sideordnede momenter i opplistingen. Kirkerådet har derfor gjort noen endringer sammenlignet med den opprinnelige formuleringen for å tydeliggjøre at det er prestens arbeid etter tjenesteordningen (for menighetsprest) og de kirkelige organers ansvar etter kirkeloven som er det overordnede, og at opplistingen ellers er konkrete eksempler innunder disse.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 1 bokstav b)

Hovedgrunnen til at Den norske kirke har et medlemsregister som inkluderer registrering av kirkelige handlinger, er at Den norske kirke skal kunne ivareta opplysninger om sine medlemmer på en forsvarlig måte. Formålet skal gjenspeile hva Den norske kirke skal kunne bruke medlemsregisteret til. Denne bestemmelsen er basert

på forskriften § 5 første ledd: «Medlemsregisteret skal legges til grunn ved utarbeidelse av kirkelig manntall.» Bestemmelsens siste del er basert på forskriften § 5 andre ledd, tredje punktum: «Medlemsregisteret kan brukes til offentlige myndigheters kontroll etter lov 13. juni 1969 nr. 25 om trudemssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn.»

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Kulturdepartementet bemerket i sin høringsuttalelse at medlemsregisteret brukes til kontroll også av andre trossamfunn enn Den norske kirke, og foreslo derfor å stryke «av Den norske kirke» i § 1 bokstav b). Kirkerådet er enig i forslaget og har derfor foreslått å endre det opprinnelige forslaget.

Kulturdepartementet fremhevet videre i sin høringsuttalelse at et selvstendig formål med forskriften burde være å legge til rette for registrering av kirkelige handlinger og inn- og utmeldinger, og at dette med fordel kunne vært tydeliggjort i et eget bokstavpunkt. Kirkerådet mener registrering av kirkelige handlinger samt inn- og utmeldinger er nødvendig for å ivareta en forsvarlig forvaltning og oppfølging av medlemskap i Den norske kirke, og at dette således faller inn under formålet i bokstav b). Kirkerådet understreker at registrering av kirkelige handlinger ikke skjer for sin egen del, men fordi det er nødvendig for å ivareta Den norske kirkes medlemmer. Dette må gjelde selv om hjemmelen for å registrere kirkelige handlinger er kirkeloven § 37. Det er Kirkerådets mening at formålet slik det fremgår av det opprinnelige forslaget, er dekkende for dette innspillet.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 1 bokstav c)

Dette er prinsipper som bør være en del av formålet ved behandling av alle personopplysninger som skal inn i medlemsregisteret. Dette blant annet for å sikre forsvarlig behandling av personopplysninger, og for å signalisere at når medlemmer har betrodd Den norske kirke sine personopplysninger, er kirken forpliktet til å beskytte og ivareta medlemmers personvern. Gjeldende forskrift gir en beskrivelse av de to prinsippene integritet og tilgjengelighet, men ikke det tredje prinsippet, om konfidensialitet: «den behandlingsansvarlige er ansvarlig for at det iverksettes tiltak for nødvendig datakvalitet og tilgjengelighet for opplysninger fra registeret» jf. nåværende forskrift § 10 første ledd. Forslag til ny forskrift bør omfatte alle de tre prinsippene som reguleres av personopplysningsloven:

Konfidensialitet: informasjonen er kun tilgjengelig for personer som skal ha tilgang til den, det vil si at uvedkommende er forhindrede fra å få tilgang til informasjonen.

Integritet: informasjon er korrekt og pålitelig og skal ikke urettmessig endres eller slettes.

Tilgjengelighet: informasjonen er tilgjengelig når det er behov for det.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Fjell kyrkelege fellesråd uttaler i sitt hørings svar at bokstav c) bør henvise til den nye EU-forordningen om personvern. Ifølge forslag til ny personopplysningslov sendt på høring fra Justisdepartementet 6. juli 2017, vil EU-forordningen inkorporeres i norsk rett ved en ny lov om behandling av personopplysninger. Lovteknisk er det mest vanlig å henvise til annen lovgivning som har trådt i kraft. Kirkerådet mener det derfor er mest hensiktsmessig å erstatte henvisningen til nåværende personopplysningslov når den nye lovgivningen trer i kraft 25. mai 2018. Det er foreslått at Kirkerådets direktør skal kunne foreta mindre endringer i forskriften. Det er denne type henvisninger som slike endringer er ment å omfatte. Kirkerådet foreslår derfor å beholde den opprinnelige formuleringen.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for Den norske kirkes medlemsregister og omhandler all behandling av personopplysninger i forbindelse med planlegging, gjennomføring og registrering av kirkelige handlinger samt innmeldinger i- og utmeldinger av Den norske kirke.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 2

Virkeområdet er formulert slik at det skal omfatte alle som bruker eller på annen måte har ansvaret for medlemsregisteret, samt all behandling av personopplysninger som kan knyttes til de opplysningene som skal registreres i medlemsregisteret. Kirkerådet har ikke foreslått at alle personopplysninger som behandles i det enkelte fellesråd skal omfattes av denne forskriften, da todelingen av behandlingsansvaret bare gjelder Den norske kirkes medlemsregister. Fellesrådene vil ha selvstendige plikter for behandling av for eksempel fellesrådets ansatte sine lønns- og personalopplysninger hvor Kirkerådet ikke har ansvaret for å sette føringer for behandlingen.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Etter innspill fra *Kulturdepartementet* er «medlemsregisteret» byttet ut med «Den norske kirke» i siste del av bestemmelsen.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften forstås med:

- a) medlemsregister: Den norske kirkes elektronisk lagrede opplysninger om medlemmer og tilhørende, kirkelige handlinger samt inn- og utmeldinger,
- b) sentral behandlingsansvarlig: den som er ansvarlig for all behandling av personopplysninger i medlemsregisteret og som bestemmer hvilke hjelpemidler som skal brukes,
- c) lokal behandlingsansvarlig: den som er ansvarlig for behandlingen av personopplysninger på fellesrådsnivå,
- d) kirkelige handlinger: dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd,
- e) kirkelig fellesråd: kirkelig fellesråd og menighetsråd med fellesrådsfunksjoner.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 3 bokstav a)

I kirkeloven brukes begrepet «medlemsregister» om oversikten over medlemmer og opplysninger om bestemte kirkelige handlinger som er definert i kirkeloven § 37. Det foreslås at forskriften konsekvent bruker betegnelsen «medlemsregisteret», og at man beveger seg bort fra begreper som «de kirkelige registre» og «elektronisk kirkebok».

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Dovre kyrkjelege råd mener i sin høringsuttalelse at «eKirkebok» er en bedre formulering enn «medlemsregisteret». Kirkerådet foreslår å beholde formuleringen «medlemsregisteret» da det er dette begrepet som brukes i kirkeloven. Kirkerådet mener at dersom man trenger å beskrive den delen av medlemsregisteret som omhandler kirkelige handlinger, hvor også ikke-medlemmer kan være registrert, så kan dette omtales som at registeret har en *modul* for kirkelige handlinger, ved siden av modulene for valg og for skattefrie gaver mv.

Fjell kyrkjelege fellesråd mener at formuleringen «elektroniske opplysninger» er upresis, og at det er mer presist med «elektronisk lagrede opplysninger». Kirkerådet er enig og har derfor gjort en endring sammenlignet med den opprinnelige formuleringen.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 3 bokstav b)

Fra personopplysningsloven § 2 nr. 4: «[behandlingsansvarlig er] den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes». Det er Kirkemøtet som i denne forskriften setter rammene for hva sentral behandlingsansvarlig kan bruke medlemsregisteret til (formålet med behandlingen). Denne definisjonen må ses i sammenheng med § 4 i forskriften som gir nærmere regler om hvordan man skal forstå behandlingsansvaret for medlemsregisteret.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 3 bokstav c)

Mens det er Kirkemøtet som setter rammer for behandling av personopplysninger i medlemsregisteret (se formålsbestemmelsen i § 1 i denne forskriften), er det sentral behandlingsansvarlig som bestemmer hvilke elektroniske hjelpemidler som skal brukes. Kirkerådet administrerer medlemsregisteret (register.kirken.no) og har inngått databehandlingsavtaler med leverandører av lokale IT-systemer som er i bruk i menighetene, noe som setter rammer for hvilke elektroniske systemer lokal behandlingsansvarlig kan bruke.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 3 bokstav d)

Kirkebokfører er et begrep som har endret innhold da kirkelige handlinger nå registreres i medlemsregisteret og ikke lenger i papirbaserte kirkebøker. Kirkebokfører har det pastorale ansvaret for kirkelige handlinger som nevnt under saksfremstillingen. Nåværende forskrift § 8 pålegger kirkebokfører å melde fra til behandlingsansvarlig om gjennomførte kirkelige handlinger. Formuleringen er foreslått slettet da den er utdatert og ikke lenger samsvarer med hvordan dette fungerer i praksis. Kirkerådet mener at det heller ikke er behov for detaljstyring på dette området. Videre antar Kirkerådet at dersom man skal pålegge prester spesifikke oppgaver, bør dette gjøres i den aktuelle tjenesteordningen, og ikke i denne forskriften. Til slutt ser ikke Kirkerådet noen grunn til fortsatt å gi begrepet «kirkebokfører» materielt innhold i forslaget til ny forskrift. Kirkerådet foreslår at man beveger seg bort fra å bruke betegnelsen «den ansvarlige for kirkebokføringen» da Den norske kirke ikke lenger fører papirbaserte kirkebøker, men registrerer kirkelige handlinger i medlemsregisteret.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

På bakgrunn av redegjørelsen i del II om begrepet kirkebokfører og der en presentasjon av innspill etter høringen, fjernes dette begrepet fra forslaget til forskrift.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 3 bokstav e)

Her nevnes de fire kirkelige handlingene som Den norske kirke har hjemmel til å registrere i medlemsregisteret, jf. kirkeloven § 37, i tillegg til inn- og utmeldinger. Hjemmelsgrunnlaget innebærer at Den norske kirke ikke trenger å innhente samtykke for å registrere disse personopplysningene, jf. personopplysningsloven §§ 8 og 9. Imidlertid kreves det samtykke for å registrere andre typer personopplysninger som Den norske kirke behandler, for eksempel som en del av planleggingen til kirkelige handlinger.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Norderhov og Ask menighetsråd har i sitt høringsssvar foreslått å innta en ny bokstav som definerer begrepet «medlemsliste» som et «utdrag av medlemsregisteret til bruk i menighetsrådenes arbeid». Kirkerådet mener det både er kompliserende og kostbart å skulle etablere en ordning som *Norderhov og Ask menighetsråd* foreslår. Kirkerådet vurderer forslaget også til å ha en noe uklar målsetning og ser det ikke som hensiktsmessig å definere denne funksjonen i medlemsregisteret i forslaget til forskrift.

Kapittel 2. Behandling av personopplysninger i medlemsregisteret

§ 4. Behandlingsansvar

Kirkerådet er sentral behandlingsansvarlig for Den norske kirkes medlemsregister og administrerer registeret. Ansvar et ivaretas av Kirkerådets direktør dersom ikke annet er bestemt av Kirkerådet.

Kirkelig fellesråd er lokal behandlingsansvarlig for opplysninger i medlemsregisteret som registreres for alle sokn i det aktuelle fellesrådsområdet. Ansvar et ivaretas av organets daglige leder dersom ikke annet er bestemt av kirkelig fellesråd.

Sentral og lokal behandlingsansvarlig plikter å sørge for at bestemmelsene i denne forskriften og regler gitt i og i medhold av lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) blir fulgt.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 4 første ledd

Behandlingsansvaret ble delegert fra Kirkemøtet til Kirkerådet i 2014, jf. KM 08/14. Det er foreslått at Kirkemøtet erstattes med Kirkerådet som behandlingsansvarlig. Dette fordi det er Kirkemøtet som skal fastsette denne forskriften, og det vil være unaturlig at Kirkemøtet skal gi seg selv behandlingsansvaret for så å delegere dette videre til Kirkerådet i et nytt vedtak.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 4 andre ledd

Bestemmelsen svarer til gjeldende forskrift § 4 andre og tredje punktum: «Kirkelig fellesråd er behandlingsansvarlig for den del av medlemsregisteret det blir gitt tilgang til. Ansvar et ivaretas av organets daglige leder dersom ikke annet er avtalt.» Formuleringen som omhandler at fellesrådet skal ha behandlingsansvar for «den delen av medlemsregisteret som det har tilgang til» er utdatert. Ansatte knyttet til det enkelte fellesråd har i dag tilgang til hele medlemsregisteret (man har behov for å kunne foreta søk i hele medlemsregisteret). Gjeldende bestemmelse stammer fra en tid hvor fellesrådene mottok medlemsoversikt over sitt område i en kryptert cd-rom som ble tilsendt fra Kirkerådet. I dag arbeider alle i det sentrale registeret via register.kirken.no.

Dagens todeling av behandlingsansvaret handler ikke om tilgang til en begrenset del av medlemsregisteret, men at det enkelte fellesråd skal være ansvarlig for de data som registreres fra de menighetene som sorterer til et aktuelt fellesråd. Dette innebærer blant annet et selvstendig ansvar for å etterleve personvernlovgivningen. Foreslått formulering gjenspeiler at det lokale behandlingsansvaret er ment å omfatte all behandling av personopplysninger knyttet til kirkelige handlinger som blir gjennomført i menighetene i det aktuelle fellesrådsområdet.

Innspill fra Datatilsynet og Kirkerådets vurdering

Kirkerådet sendte en forespørsel til *Datatilsynet* våren 2017 for å få en uttalelse om hva som ville være en hensiktsmessig fordeling av behandlingsansvaret i Den norske kirke. *Datatilsynet* svarte i brev av 26.06.2017 at Den norske kirke selv var nærmest til å ta stilling til hvordan behandlingsansvaret skulle fordeles internt i Den norske kirke. *Datatilsynet* uttalte imidlertid følgende:

Når Datatilsynet nå er bedt om å gi sine synspunkter i saken er det, slik vi ser det, mest naturlig at Kirkerådet har det hele og fulle behandlingsansvaret. Det er Kirkerådet som utøver alle reelle funksjoner ved registeret.

På tross av at *Datatilsynet* anbefaler at behandlingsansvaret legges til Kirkerådet alene, foreslår Kirkerådet å beholde det todelte behandlingsansvaret mellom Kirkerådet som sentral behandlingsansvarlig og det enkelte fellesråd som lokal behandlingsansvarlig. Kirkerådet er klar over utfordringene dette innebærer, særlig hva gjelder

kommunikasjon og koordinering, men er av den mening at fordelene ved at det enkelte kirkelige fellesråd må ta et selvstendig ansvar etter personopplysningsloven veier opp for utfordringene.

Det er verdt å understreke at Kirkerådet som sentral behandlingsansvarlig vil ha et solidarisk ansvar for hele Den norske kirkes behandling av personopplysninger. Dette innebærer at dersom personopplysningsloven blir brutt lokalt blir både det aktuelle kirkelige fellesrådet som lokal behandlingsansvarlig og Kirkerådet som sentral behandlingsansvarlig ansvarlig for bruddet. Kirkerådet som sentral behandlingsansvarlig er med andre ord ansvarlig for brudd på personvernlovgivningen som er begått lokalt *uavhengig* av Kirkerådets skyld.

Kirkerådet foreslår ingen endringer i det opprinnelige forslaget knyttet til det delte behandlingsansvaret, men vil ha stor oppmerksomhet rettet mot dette. Fortsatt kommunikasjon om dette er viktig.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Agder og Telemark bispedømmeråd har i sin høringsuttalelse fremhevet at det er viktig at det er Kirkerådet ved Kirkerådets direktør som er behandlingsansvarlig for medlemsregisteret av hensyn til troverdigheten til Den norske kirke. Videre fremhever *Agder og Telemark bispedømmeråd* at § 4 andre ledd tydeliggjør at det lokale behandlingsansvaret ligger hos kirkelig fellesråd ved daglig leder og at ansvaret omfatter alle opplysninger fra soknet som skal være med i registeret.

Hamar bispedømmeråd sier følgende i sin høringsuttalelse om behandlingsansvar:

I dag har ansatt(e) på bispedømmekontorene, regionalt nivå, rolle som lokal administrator, med mulighet for å opprette tilganger og gjøre endringer i medlemsregisteret på regionalt og lokalt nivå. Forhold rundt dette bør ivaretas i forskriften.

Kirkerådet ser behovet for å klargjøre forholdet mellom sentral behandlingsansvarlig og ansatte som til daglig benytter registeret i bispedømmerådene, Kirkerådet tar dette behovet med i sitt arbeid med å forberede neste utgave av *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister*. Kirkerådet anbefaler å ikke regulere dette i forskriften.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 4 tredje ledd

Bestemmelsen svarer til gjeldende forskrift § 4 siste punktum, men «med forskrift» er fjernet. Dette fordi det allerede fremgår av formuleringen «i medhold av» at alle regler gitt med hjemmel i personopplysningsloven skal følges, hvilket inkluderer forskrifter.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Sel kirkelige råd har i sitt høringssvar uttalt at det er «heilt klart at lokal behandling/løsning er best på ymse oppgaver».

Bamble kirkelige fellesråd mener at det er viktig å understreke at det er den sentrale behandlingsansvarlige som tar hovedansvaret for opplegget rundt medlemsregisteret, opplæring og oppfølging av registeret. Dette fordi bemanning og kompetanse lokalt er svært varierende på grunn av en del små enheter, samt at bemanning skifter over tid.

Narvik kirkelige fellesråd har i sitt høringssvar bedt om at ansvarsfordelingen mellom sentral og lokal behandlingsansvarlig blir så tydelig at det ikke gir rom for tolkninger eller misforståelser. Kirkerådet er enig i at dette må tydeliggjøres. Samtidig vil normative dokument alltid gi rom for tolkning, rett og slett fordi det ligger i jussens natur. Det er god regelteknikk å ikke gjøre forskrifter for omfattende, og Kirkerådet ønsker derfor å

komme med presiseringer til forskriften i rundskriv og i *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister*. Kirkerådet holder på å utforme et rundskriv knyttet til forskrift om Den norske kirkes medlemsregister som gir en detaljert beskrivelse av ansvars- og oppgavefordeling mellom sentral og lokal behandlingsansvarlig.

Møre bispedømmeråd og *Møre biskop* mener det er en svakhet ved forslaget til forskrift at prestens oppfølgingsansvar i forbindelse med registrering av kirkelige handlinger samt inn- og utmeldinger ikke er omtalt. Kirkerådet følger opp innspillet til Møre bispedømmeråd og Møre biskop ved å ta inn prestens informasjonsplikt under § 10 Ajourhold nedenfor.

Mindre regelteknisk justering av § 4

Kirkerådet vurderer etter en regelteknisk gjennomgang at formuleringen «er avtalt» erstattes av «er bestemt» av henholdsvis «Kirkerådet» i første ledd og «kirkelig fellestråd» i annet ledd. Hensikten er å presisere at det naturlig bare kan være det organ som har behandlingsansvar som kan fastsette hvem som opptrer på vegne av organet med det daglige ansvar.

Kirkerådets behandling av forslaget til forskrift

Under Kirkerådets behandling av forslaget til forskriften, ble det foreslått å presisere at «behandlingsansvarlig» i bestemmelsens tredje ledd, både gjelder «sentral og lokal behandlingsansvarlig». Kirkerådet er enig i forslaget og foreslår derfor en endring i det opprinnelige forslaget.

§ 5. Registreringsplikt

Sentral behandlingsansvarlig skal sørge for at det føres register over personer som i samsvar med kirkeloven § 3 er medlem av eller anses å høre inn under Den norske kirke, jf. kirkeloven § 3 nr. 10.

Opplysninger om personer som blir døpt, konfirmert, vigslet til ekteskap og jordfestet ved prest i Den norske kirke, skal inntas i medlemsregisteret, jf. kirkeloven § 37 annet ledd.

Sentral behandlingsansvarlig skal sikre at Den norske kirke har ett medlemsregister, og dette skal føres elektronisk. Lokal behandlingsansvarlig plikter å påse at varig registrering av kirkelige handlinger, samt inn- og utmeldinger kun skjer i medlemsregisteret.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 5 generelt

Formuleringen «medlemsregisteret kan deles inn i hensiktsmessige enheter» i gjeldende forskrift § 1 tredje ledd er fjernet da formuleringen er uklar: det skal være ett sentralt medlemsregister som kan inneholde flere opplysninger enn kun oversikt over medlemmer. Det at medlemsregisteret i praksis er delt opp i flere moduler, anses ikke som nødvendig å presisere i denne forskriften.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 5 første ledd

Bestemmelsen svarer til gjeldende forskrift § 1 første ledd: «Det skal føres register over personer som i samsvar med kirkeloven § 3 er medlem av, eller anses å høre inn under Den norske kirke, jf. kirkeloven § 3 nr. 10 (Den norske kirkes medlemsregister).» Kirkeloven § 3 nr. 10 fastsetter at Den norske kirke skal ha ett sentralt medlemsregister.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 5 andre ledd

Bestemmelsen svarer til gjeldende forskrift § 1 andre ledd: «Opplysninger om personer som blir døpt, konfirmert, vigslet til ekteskap og jordfestet ved prest i Den norske kirke kan inntas i medlemsregisteret, jf. kirkeloven § 37 andre ledd.» «Kan» er i dette leddet foreslått endret til «skal» i tråd med registreringsplikten i kirkeloven § 37 første ledd.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 5 tredje ledd

Den norske kirke fører ikke lenger kirkelige handlinger i papirbaserte kirkebøker, men i kirkens medlemsregister. Dersom menigheter registrerer informasjon om kirkelige handlinger via lokale fagsystemer, skal dette være IT-systemer levert av firmaer som har inngått databehandleravtale med Kirkerådet.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Karmøy kirkelige fellesråd har i sin høringsuttalelse understreket at det kun må være kvalitetsmessige og sikkerhetsmessige årsaker som til enhver tid legges til grunn for at leverandører av IT-systemer skal kunne inngå databehandleravtale med Kirkerådet. Det er viktig at flere aktører enn bare én kan inngå slike avtaler. Kirkerådet er enig i denne uttalelsen.

Møre bispedømeråd og *Møre biskop* har foreslått å innta et nytt fjerde ledd om presten som pastoralt ansvarlig sin plikt til å utstede attester. På bakgrunn av redegjørelsen ovenfor, i del III om attester, foreslår Kirkerådet å beholde det opprinnelige forslaget.

§ 6. Opplysninger som skal registreres

Medlemsregisteret skal inneholde opplysninger om den registrertes navn, folkeregistrerte bostedsadresse, fødselsnummer, kode for familietilhørighet, kirkelig status (medlem / hørende inn under), dåp eller innmelding (dato og sted) og tilhørighet til sokn og valgkrets i henhold til folkeregistrert adresse. Medlemsregisteret kan også inneholde opplysninger om den registrertes postadresse samt digital kontaktinformasjon.

Registreringen av kirkelige handlinger skal omfatte følgende opplysninger:

a) dåp: navn på og fødselsnummer til den dømte, navn på og fødselsnummer til foreldre, navn på faddere samt dato og sted for dåpen. Faddere skal ikke registreres med fødselsnummer. Ved nøddåp og hjemmedåp skal også dato og sted for stadfestelse av dåpen registreres. Ved dåp av person over religiøs myndighetsalder, registreres ikke navn på og fødselsnummer til den dømtes foreldre.

b) konfirmasjon: navn på, fødselsnummer til og dåpsdato for konfirmanden, samt dato og sted for konfirmasjonen.

c) vigsel: navn på og fødselsnummer til dem som har inngått ekteskap samt dato og sted for vigselen.

d) gravferd: navn på og fødselsnummer til avdøde samt dato, sted og ansvarlig sokn for gravferden. Dersom jordpåkastelsen ikke skjer samtidig med resten av gravferdshandlingen, registreres tid og sted for jordpåkastelsen.

Dersom fødselsnummer til den som skal registreres mangler og vedkommende venter på å få tildelt fødselsnummer, skal registrering av den kirkelige handlingen utsettes til fødselsnummer foreligger. Dersom den registrerte ikke venter på å få tildelt fødselsnummer, skal handlingen registreres på vedkommendes navn.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 6 første ledd

Det legges til grunn at formuleringen «adresse» betyr at Den norske kirke har hjemmel til å registrere medlemmenes e-postadresse i medlemsregisteret. Direktoratet for forvaltning og IKT har åpnet for at medlemsregisteret skal kunne integreres med kontakt- og reservasjonsregisteret.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Tromsø kirkelige fellesråd har i sin høringsuttalelse fremhevet at det er behov for å avklare hva som menes med begrepet «familietilhørighet». *Sel kirkelige råd* mener at sentral behandlingsansvarlig må få en kode for familietilhørighet, og bemerker at dette ikke fungerer i dag. Kirkerådet bemerker at familietilhørighet er informasjon som blir importert direkte fra Folkeregisteret. Dette er informasjon som sentral

behandlingsansvarlig har per i dag, og bestemmelsen er ment som en videreføring av allerede eksisterende ordning. Kirkerådet har i sin kursrekke ikke sett at det er behov for å presisere begrepet ytterligere.

Gjerdrum og Heni fellesråd mener at medlemmers historiske adresse skal lagres i medlemsregisteret, det vil si at det skal være et skille mellom adressen i medlemsregisteret og adressen i kirkeboken, som må regnes som et historisk dokument. Dette er viktig for å senere kunne ivareta en god statistikk og historisk oversikt over utenbygds dåp, inn- og utmeldinger og lignende. Kirkerådet bemerker at formålet med medlemsregisteret er å følge opp medlemmers medlemskap i Den norske kirke. Det antas fra Kirkerådets side at det ikke er nødvendig å registrere og ta vare på historiske adresser for å ivareta medlemskap. Kirkerådet bemerker i denne sammenheng at det er Folkeregisteret som skal ha den offisielle oversikten over norske borgeres bostedshistorikk, og Kirkerådet ser det derfor ikke som hensiktsmessig å lagre historiske adresser i medlemsregisteret.

Hamar bispedømmeråd mener det bør gå spesifikt frem av § 6 første ledd bokstav a) at «adresse» betyr at Den norske kirke har hjemmel til å registrere epostadresse i registeret. Kirkerådet er enig i at det kan fremgå i forskriften at Den norske kirke har hjemmel til å registrere digital kontaktinformasjon, og foreslår derfor en endring sammenlignet med det opprinnelige forslaget. Kirkerådet vil bemerke at det ikke er foretatt utredning om hva et register over epostadresser kan medføre av kostnader og at en mulig IT-anskaffelse om dette i dag ikke er prioritert. I paragrafen tas også postadresser for papirpost inn, særlig på grunn av at enkelte personer i Norge har en annen postadresse enn bostedsadresse.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 6 andre ledd, bokstav a)

Bestemmelsen svarer ordrett til nåværende forskrift § 2 andre ledd, bokstav a), men det er foreslått at alle bestemmelsene om dåp, det vil si nøddåp og voksendåp, samles på samme sted.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Både *Oslo bispedømmeråd* og *Kvinesdal kirkelige fellesråd* har i sine høringsuttalelser bemerket at det ikke fremgår av § 6 bokstav a) om «voksne» refererer til religiøs myndighetsalder, 15 år, eller til øvrig myndighetsalder, 18 år. Begge høringsinstansene har bedt om at det i forskriften blir tydeliggjort hvilken myndighetsalder som legges til grunn for at den dømte betegnes som «voksen». Kirkerådet er enig i at dette bør presiseres, og foreslår derfor en endring sammenlignet med det opprinnelige forslaget.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd og *Tromsø kirkelig fellesråd* har begge i sine høringsuttalelser fremhevet at «hjemmedåp» bør inntas i § 6 andre ledd, bokstav a). Kirkerådet er enig i denne merknaden, og foreslår derfor en endring sammenlignet med det opprinnelige forslaget.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 6 andre ledd, bokstav b)

Bestemmelsen svarer til nåværende forskrift § 2 andre ledd, bokstav b).

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 6 andre ledd, bokstav c)

Bestemmelsen svarer til nåværende forskrift § 2 andre ledd, bokstav c) bortsett fra at det ble foreslått at navn på forlovere også registreres.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Skien kirkelige fellesråd, *Kristiansand kirkelige fellesråd* og *Tromsø kirkelig fellesråd* har alle i sine hørings svar vært negative til at man skal registrere forlovere knyttet til den

kirkelige handlingen vigsel. *Skien kirkelige fellesråd* setter spørsmålstegn ved om Den norske kirke vil klare å ivareta kravet til samtykke for innsamling av personopplysninger om forlovere. *Tromsø kirkelig fellesråd* viser blant annet til at det ikke er noe krav at det er de samme som stiller som forlovere i kirken som skal signere på forlovererklæringen, og at Den norske kirkes kontrollmulighet med at opplysningene er korrekte dermed er begrenset. Kirkerådet er enig i disse innsigelsene, og foreslår derfor den endring sammenlignet med det opprinnelige forslaget at det ikke innføres en plikt til å registrere navn på forlovere.

Kristiansand kirkelige fellesråd sier videre i sin høringsuttalelse: «Når det gjelder vigsel ble denne tatt ut av kirkebokføringen, da Folkeregisteret overtok alt ansvar mht. prøving, føringer og attester. Nå skal vigsel på nytt registreres i medlemsregisteret – med detaljopplysninger som synes unødvendig, all den tid dette ligger hos Folkeregisteret.» Kirkerådet bemerker at det ikke er nytt av forslaget til ny forskrift at den kirkelige handlingen vigsel skal registreres i medlemsregisteret. Kirkerådet bemerker videre at Den norske kirke ikke har ansvaret for å holde oversikt over alle vigslar som skjer i Norge. Den norske kirkes ansvar ligger i å registrere at det har funnet sted en kirkelig handling, vigsel, og hvem av medlemmene som er registrert på den handlingen. Kirkerådet kan ikke se at det er hensiktsmessig å gjøre endringer i dette nå. Kirkerådet bemerker også at om Den norske kirke en gang i fremtiden kommer til at det er hensiktsmessig å ikke lenger registrere vigslar som kirkelige handlinger, så fordrer det en endring av kirkeloven § 37.

Oslo bispedømmeråd fremhever i sin høringsuttalelse at det er naturlig at «brudefolkene» erstattes med et av de begrepene som brukes i vigselsliturgien 2017, det vil si enten «de som er blitt viet», «de som har inngått ekteskap», «ekteparet» eller «paret som er viet». Kirkerådet er enig i dette innspillet, og foreslår derfor en endring sammenlignet med det opprinnelige forslaget.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 6 andre ledd, bokstav d)

Bestemmelsen svarer ordrett til nåværende forskrift § 2 andre ledd, bokstav d). Det foreslås imidlertid at det presiseres hva «sted for jordfestelse» er, og at definisjonen av «jordfeste» blir så praktisk som mulig.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Oslo bispedømmeråd sier i sitt hørings svar at forskriften bør presisere hvilke rutiner som gjelder for registrering av bisettelse fra krematorium, siden «sted» og «sokn» hvor bisettelsen finner sted, ofte ikke samsvarer med avdødes soknetilhørighet. Kirkerådet er videre enig i at dette bør presiseres og foreslår på denne bakgrunn en endring sammenlignet med det opprinnelige forslaget. Endringen må ses i sammenheng med *Møre bispedømmeråd* og *Møre biskop* sin høringsuttalelse nedenfor.

Møre bispedømmeråd og *Møre biskop* mener at begrepet «begravelsesseremoni» er upresist. Det siteres her fra høringsuttalelsen:

Ofte tenkjer ein at begravelsesseremoni viser til gravferdshandlinga, slik ho blir forretta i kyrkja eller i gravkapell. For det meste skjer jordfestinga, i alle høve på Vestlandet, ute på gravstaden, og det er ikkje uvanleg at gravstaden er lokalisert annan stad og i anna sokn enn der gravferda skjer. Det er naudsynt med større presisjon i språkbruken på dette punktet. Ordet jordfesting er ikkje dekkande i ei tid då ein aukande del av alle gravferder skjer med kremasjon, eller med jordpåkasting inne i kyrkje/sermonirom. Vidare er heller ikkje «begravelsesseremoni» eit godt uttrykk. I Den norske kyrkja sin terminologi er gravferd ei kyrkjeleg handling. Ordet sermoni opnar for langt vidare tolking av form og innhald enn gravferdsliturgien inviterar til. Ordet «begravelsesseremoni» bør difor ikkje nyttast. Kan begravelseshandlinga

forståast i 2 deler, del A) stad/sokn der gravferdshandling fram til jordpåkasting skjer og B) stad/sokn der jordpåkasting skjer? «Den kyrkjelege handlinga» kan erstatte omgrepet «seremoni».

Kirkerådet ser utfordringen som *Møre bispedømmeråd* og *Møre biskop* fremhever. Ordlyden i dagens gjeldende forskrift er «dato og sted for jordfestelse (gravferdsseremoni)». Denne ordlyden kom inn i forskriften da man gikk over til at kirkelige handlinger skulle registreres i medlemsregisteret. Departementet klargjorde i rundskriv P-14/2011 hvordan dette skulle forstås:

I liturgien brukes i dag begrepet jordpåkastelse, og dette er en viktig del av gravferdsseremonien. I enkelte tilfeller kan det forekomme at jordpåkastelsen foregår et annet sted, og eventuelt på en annen dato, enn gravferdsseremonien ellers. Departementet legger til grunn at det er dato og sted for gravferdsseremonien som skal registreres. I de tilfellene hvor jordpåkastelsen finner sted på et annet tidspunkt og sted, vil dette kunne registreres i en merknadsrubrikk.

Forskriftsformuleringen og presiseringen i rundskriv P-14/2011 var i tråd med de ønsker Kirkerådet den gang fremmet i høringsprosessen forut for forskriftsrevideringen. De nye bestemmelsene om registrering av gravferd innebar en viss endring sammenlignet med den da etablerte praksis knyttet til kirkebokføringen i papirbaserte kirkebøker. I disse protokollene var det «sted og dato for jordfestelse (jordpåkasting)» som ble registrert. Kirkerådet vurderer det nå dithen at det var en uheldig endring som ble innført fra og med 2013. Det er jordpåkastelsen som markerer når den kirkelige handlingen gravferd er gjennomført, og for å unngå forvirring er det mest hensiktsmessig at det er tid og sted for selve jordpåkastelsen som registreres dersom dette ikke er sammenfallende med gjennomføringen av resten av gravferden. Det må samtidig nevnes at det i høringsutkastet ble uteglemt at også ansvarlig sokn for gravferden skal registreres. Så lenge det ansvarlige soknet registreres, anses det som mindre problematisk at det er jordpåkastelsen som fastsetter tid og sted for den kirkelige handlingen. Kirkerådet foreslår på denne bakgrunn en endring sammenlignet med det opprinnelige forslaget. I høringsdokumentet stod det også at det skulle registreres dato for dødsfall. Dette er nå tatt bort. Dette fordi dato for dødsfall registreres automatisk på personen gjennom import fra Folkeregisteret og ikke gjennom registrering av gravferd.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 6 tredje ledd

Bestemmelsen er endret for å samsvare mer med nåværende praksis: hvis en person venter på å få tildelt et fødselsnummer, skal ikke den kirkelige handlingen registreres før fødselsnummeret foreligger. Kirkelige handlinger skal som hovedregel ikke registreres på navn da navn ikke er en tilstrekkelig identifikator. Det identifiserende elementet som knytter medlemmer til en handling er fødselsnummeret, ikke navn. Imidlertid kan en kirkelig handling registreres selv om en av deltakerne ikke har norsk fødselsnummer. I så fall skal handlingen registreres på navn. Et eksempel på dette er ved vigsel hvor en eller begge av ektefellene ikke er norsk statsborger. I disse tilfellene vil den kirkelige handlingen kunne gjennomføres, men handlingen må registres på navn. Videre vil den registrerte ikke kunne innskrives som medlem i Den norske kirke dersom vedkommende ikke er «bosatt i riket», jf. kirkeloven § 3 nr. 1.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Hamar bispedømmeråd mener i sin høringsuttalelse at forskriften bør presisere at en registrert som ikke er bosatt i Norge, ikke kan innskrives som medlem i Den norske kirke da vedkommende ikke er «bosatt i riket», jf. kirkeloven § 3 nr. 1. Kirkerådet bemerker at det er god lovteknikk å unngå å gjenta plikter som fremgår av andre normative dokumenter. En forskrift bør hovedsakelig gi selvstendige plikter og rettigheter som

presiserer øvrig lovgivning. Kirkerådet foreslår på denne bakgrunn å beholde det opprinnelige forslaget.

Kvinesdal kirkelige fellesråd uttaler i sitt høringssvar at Den norske kirke ikke bør vente med registrering av dåp til etter at fødselsnummer er tildelt. Det fremheves at registreringen må kunne gjøres foreløpig, med en gang handlingen er skjedd, og så slutføres når fødselsnummer foreligger. Det anføres at dette vil sikre at innføringer i registeret ikke blir uteglemt. Det er Kirkerådets erfaring at dersom man kun registrerer en dåp på navn og ikke på fødselsnummer, glemmer man å gå tilbake og registrere dåpen på den døptes fødselsnummer. I så tilfelle vil ikke dåpen bli registrert på medlemmet, og vedkommende blir tatt ut av medlemsregisteret ved fylte 18 år. Kirkerådet foreslår på denne bakgrunn å beholde det opprinnelige forslaget.

Kirkerådets behandling av forslaget til forskrift

Under Kirkerådets behandling av forslaget til forskriften, ble det foreslått å endre formuleringen i § 6 annet ledd, bokstav a) «Faddere kan ikke registreres med fødselsnummer» tilbake til «Faddere skal ikke registreres med fødselsnummer». Kirkerådet er enig i forslaget og foreslår derfor en endring i det opprinnelige forslaget.

§ 7. Tilgjengelighet

Medlemsregisteret skal gjøres tilgjengelig for Kirkerådet, biskopene og bispedømmerådene, de kirkelige fellesråd, menighetsråd og prester i Den norske kirke. Det er kun personer med tjenstlig behov som skal ha tilgang til opplysninger i medlemsregisteret.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 7

Det er foreslått at formuleringen «medlemsregisteret skal føres elektronisk», fjernes fra denne bestemmelsen, og tas inn i en ny § 5 tredje ledd som omhandler hva medlemsregisteret skal være og hva som skal registreres. Det ligger blant annet i § 7 siste punktum at saksbehandlere kun skal gjøre oppslag i opplysninger som er relevante for deres tjeneste for Den norske kirke. Dette ivaretar personvernprinsippet om konfidensialitet og innebærer krav til at både sentral og lokal behandlingsansvarlig skal sørge for at brukerrettigheter til medlemsregisteret bare gis til de som har et tjenstlig behov for det.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Skien kirkelige fellesråd kommenterer til § 7 at «i personvernet er man opptatt av formålsglidning. Dette er negativt. Uttrykket «personer med tjenstlig behov» kan åpne for formålsglidning.» Kirkerådet mener at forskriften på en hensiktsmessig måte balanserer Den norske kirkes behov for tilgang til informasjon og at denne informasjonen kun skal være tilgjengelig for de som har behov for det. Kirkerådet foreslår derfor å beholde det opprinnelige forslaget.

Agder og Telemark bispedømmeråd uttrykker i sin høringsuttalelse at presiseringen i § 7 «Det er kun personer med tjenstlig behov som skal ha tilgang til opplysninger i medlemsregisteret», er viktig. Videre mener *Agder og Telemark bispedømmeråd* at forskriften viser ansvarlighet når den sier hvem som kan ha «tjenstlig behov» og hvordan for eksempel e-postadresser og telefonnummer skal registreres.

Møre bispedømmeråd og *Møre biskop* mener at det bør fremgå at «alle som av biskopen er sette til å gjere presteneste [skal] ha tilgang». Det vil etter deres mening gjøre det enda tydeligere for lokal behandlingsansvarlig hvem som skal ha tilgang. Det er Kirkerådets erfaring at hvem som trenger tilgang til medlemsregisteret kan variere noe fra sokn til sokn og fra fellesråd til fellesråd. Kirkerådet mener begrepet «tjenstlig

behov» da bør være dekkende siden det i visse tilfeller kan bli aktuelt å foreta en konkret vurdering. Kirkerådet foreslår derfor å beholde det opprinnelige forslaget.

Kirkerådet foreslår for fullstendighetens skyld at *Kirkerådet* også inntas i paragrafen.

§ 8. Overføring av opplysninger til andre registre

For en begrenset periode kan det overføres opplysninger fra medlemsregisteret til øvrige lovlige registre for soknet.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 8:

Bestemmelsen er en ordrett gjengivelse av nåværende forskrift § 6, bortsett fra at formuleringen «for en begrenset periode» er ny. Denne formuleringen er tatt inn for å presisere at det finnes rammer for hvor lenge personopplysninger kan lagres lokalt, jf. forbudet mot unødvendig lagring av personopplysninger i personopplysningsloven § 28 sett i sammenheng med registreringsplikten i kirkeloven § 37 første ledd.

Formuleringen «øvrige lovlige registre for soknet» innebærer at godkjente IT-systemer som er i bruk i menighetene, kirkefagsystemer, kan hente opplysninger fra medlemsregisteret for å legge til rette for planleggingen av kirkelige handlinger. Kirkerådets databehandleravtale med disse leverandørene inneholder et forbud mot å kopiere hele eller deler av medlemsregisteret, men det åpnes for en viss mellomlagring av informasjon. Slik mellomlagring av opplysninger fra medlemsregisteret aksepteres inntil den kirkelige handlingen er gjennomført, informasjonen om handlingen er overført til Den norske kirkes medlemsregister og til den lokale enheten har rapportert sin årsstatistikk.

Etter denne tidsperioden skal de «mellomlagrede» opplysninger som er hentet fra medlemsregisteret slettes. Kirkerådet understreker at det åpnes for at data kopiert fra medlemsregisteret skal kunne mellomlagres i hele perioden før den kirkelige handlingen er gjennomført. Ansatte ved sokn og fellesråd vil ha tjenstlig behov for slik midlertidig lagring for å kunne planlegge en kirkelig handling.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Hamarøy kirkelige fellesråd bemerker i sin høringsuttalelse at begrepet «begrenset periode» må defineres på en klarere måte. Som nevnt ovenfor er formuleringen knyttet til midlertidig lagring av opplysninger og den enkelte lokale behandlingsansvarliges konkrete behov. Hva som ligger nærmere i begrepet må avgjøres konkret etter en helhetsvurdering. Kirkerådet vil avklare dette i oppfølgingsmøter med de firmaer Kirkerådet har databehandleravtale med.

Tromsø kirkelige fellesråd understreker i sitt hørings svar at det er viktig at Kirkerådet har definert hvilke datasystemer som tillates benyttet. Videre støtter *Tromsø kirkelige fellesråd* avsnittet om at slik lokal informasjon slettes etter en begrenset periode. Det bemerkes videre at det eksempelvis er behov for tilgang til konfirmantinformasjonen inntil 2 år etter at konfirmasjonen er gjennomført. Kirkerådet tar innspillene med i sitt videre arbeid med registeret og i kontakt med lokale IT-leverandører.

Gjerdrum og Heni kirkelige fellesråd mener at det bør arbeides for at medlemsregisteret skal kunne ivareta de oppgaver som eksterne IT-systemer i dag utfører. Det bør avsettes midler slik at medlemsregisteret får et bedre grensesnitt og i større grad kan benyttes som database og verktøy for å håndtere grupper i menigheten. Dette bør inkludere muligheter til en god kommunikasjon med medlemmene via SMS, epost og lignende. *Gjerdrum og Heni fellesråd* mener at dette i stor grad vil kunne løse problematikken omkring lagring av data «for en begrenset periode». Kirkerådet tar med seg dette innspillet i det langsiktige arbeidet med strategi for Den norske kirkes medlemsregister.

Hamar bispedømmeråd har i sitt hørings svar notert seg at lokal behandlingsansvarlig er avhengig av å bruke medlemsregisteret i sitt daglige virke. Mellomlagring av informasjon knyttet til kirkelige handlinger aksepteres inntil denne handlingen er gjennomført. Hamar bispedømmeråd spør om dette også vil gjelde andre aktiviteter slik som eksempelvis babysang. Etter Kirkerådets mening er tiltak som ikke nødvendigvis er knyttet til en kirkelig handling, men hvor det må lages deltakerliste. Dette er et eksempel fra menighetens daglige virke der det kan trenge mellomregistrering fra medlemsregisteret. Kirkerådet bemerker at som utgangspunkt skal alle personopplysninger bare oppbevares så lenge det er nødvendig for formålet med behandlingen, jf. personopplysningsloven § 28 første ledd. Svaret på spørsmålet avhenger av hva som er formålet med behandlingen. Kirkerådet antar at personopplysninger om en person som deltar på babysang, bare skal lagres så lenge personen er med på aktiviteten ev også til data om dette er tilstrekkelig registrert til statistiske formål.

Hamar bispedømmeråd mener også at det er uklart hva øvrige lovlige registre for soknet innebærer. Kirkerådet har tolket denne formuleringen som IT-systemer eller programverktøy som støtter konkrete arbeidsprosesser i menighetene og som har databehandleravtaler med sentral behandlingsansvarlig.

Hamar bispedømmeråd spør videre om hvilke kriterier som settes for uttrekk og lagring fra medlemsregisteret. Kirkerådet bemerker at dette nok gjøres veldig ulikt, og at det derfor bør være et begrenset antall personer som har tilgang til medlemsregisteret og har mulighet for mellomlagring. Som *Hamar bispedømmeråd* selv bemerker i sin høringsuttalelse, er lokale behandlingsansvarlige avhengige av å bruke medlemsregisteret i sitt daglige virke. Lokale behandlingsansvarlige har stor frihet til å bruke medlemsregisteret når det er «tjenstlig behov» for det, herunder en viss adgang til å gjøre uttrekk og foreta midlertidig lagring i tilknytning til et IT-fagsystem man har inngått databehandleravtale med. Kirkerådet bemerker at denne friheten innebærer et ansvar for å respektere den til enhver tid gjeldende personvernlovgivningen. Ut over disse rammene har ikke Kirkerådet sett det som hensiktsmessig å begrense lokale behandlingsansvarliges adgang til å bruke medlemsregisteret.

Hamar bispedømmeråd spør også om hvem det er som følger opp at informasjon blir slettet etter den begrensede perioden. Etter Kirkerådets syn er dette et ansvar som påhviler både lokal og sentral behandlingsansvarlig. Det bør etableres rutiner for dette på alle kontorer, Kirkerådet viser for øvrig til mer veiledning i *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister* kap 3.2.4.2.

Hamar ungdomsråd bemerker i sin høringsuttalelse at Kirkerådet må sørge for at opplysninger som ikke er omfattet av medlemsregisteret (som allergi, sykdommer etc.) systematisk blir slettet av kirkens ansatte ved endt arrangement. Videre påpekes det at navn på mindreårige også kan være sensitiv informasjon. Kirkerådet understreker at å etablere rutiner og å sørge for etterlevelse av personvernlovgivningen, herunder sletting av opplysninger slik Hamar ungdomsråd beskriver, er en del av både det lokale og det sentrale behandlingsansvaret. Kirkerådet ser det som naturlig gi veiledninger om dette samt styrke opplæringen av nytilsatte slik at rutiner for sletting av opplysninger man ikke lenger skal ta vare på blir etterlevd.

§ 9. Utlevering av opplysninger fra medlemsregisteret

Registrerte opplysninger om en person kan bare gjøres tilgjengelig for den som er registrert eller som saken ellers direkte gjelder, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e.

Opplysninger i medlemsregisteret skal ikke utleveres til tredjeparter for kommersielle formål, eller på annen måte brukes av Den norske kirke for kommersielle formål.

- Denne bestemmelsen er ikke til hinder for at sentral behandlingsansvarlig kan
- a) gi forskere tilgang til opplysninger fra medlemsregisteret, jf. forvaltningsloven § 13 d og § 13 e,
 - b) offentliggjøre statistiske opplysninger basert på medlemsregisteret, og
 - c) utlevere informasjon i henhold til prinsippet om dataportabilitet etter bransjenormer godkjent av Datatilsynet.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 9 første ledd

Bestemmelsen svarer ordrett til gjeldende forskrift § 7 første ledd, første punktum. Følgende er fjernet (gjeldende forskrift § 7 første ledd, andre punktum): «Den norske kirkes valgmannstall kan allikevel legges frem til offentlig gjennomsyn i forbindelse med kirkelige valg.» Grunnen til at bestemmelsen er fjernet, er at ordlyden er i motstrid med første ledd, første punktum. Videre reguleres dette forholdet av reglene for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-4, jf. regler for valg av menighetsråd § 5-2 som allerede er dagens praksis: «Fra senest 10. august og frem til 1. september skal utkast til soknets kirkelige manntall være lagt ut til offentlig ettersyn. Ettersynet reguleres på en slik måte at den enkelte person kun får kjennskap til opplysninger angående seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra.»

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Hamarøy kirkelige fellesråd har i sin høringsuttalelse stilt spørsmål om hva formuleringen i reglene for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-4, jf. regler for valg av menighetsråd § 5-2, betyr. *Hamarøy kirkelige fellesråd* viser til at det kirkelige «manntallet» tidligere har blitt lagt ut på samme måte som folkeregisterets lister på offentlige steder, og spør om denne endringen vil innebære at man kun får se opplysninger om seg selv og dermed må møte opp fysisk. For det første ønsker Kirkerådet å bekrefte at i henhold til regler for valg av menighetsråd og regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet er det ikke adgang til å legge ut det kirkelige manntallet på lik linje med de alminnelige valg. Fordi stemmerett ved kirkevalg sier noe om noens medlemskap i Den norske kirke og dette er en sensitiv personopplysning, skal ikke denne informasjonen være offentlig tilgjengelig. Når en person ønsker å se i det kirkelige valgmannstallet, så får han eller hun kun se opplysninger om seg selv dersom man står oppført som medlem, eller en annen person som en har fått fullmakt fra. Bestemmelse om dette for valg av menighetsråd ble vedtatt så langt tilbake som i år 2000, sak KM 10/00. I Regler om valg av menighetsråd § 5.1, ble det da vedtatt at det offentlige «ettersynet reguleres på en slik måte at den enkelte person kun får kjennskap til opplysninger angående seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra.»

Dovre kyrkjelege råd mener i sin høringsuttalelse at det er behov for avklaring av hvem som kan defineres under «eller som saken ellers direkte gjelder» i § 9 første ledd. Kirkerådet har forsøkt å klargjøre dette i ovennevnte *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister* punkt 3.3.2.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 9 andre ledd:

Bestemmelsen er en gjengivelse av gjeldende forskrift § 5 andre ledd første og andre punktum, «medlemsregisteret skal ikke brukes til kommersielle formål». Formuleringen var først foreslått fjernet fra formålsbestemmelsen, men etter behandling av høringsnotatet i Kirkerådsmøte 23.03.2017, ble det foreslått å innta forbudet mot å bruke informasjon fra medlemsregisteret til kommersielle formål, i § 9.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 9 tredje ledd bokstav a) og b)

Bestemmelsene svarer til gjeldende forskrift § 7 andre ledd. «Kirkemøtet» er foreslått endret til «sentral behandlingsansvarlig».

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 9 andre ledd bokstav c)

I mai 2018 innføres en EU-forordningen om personvern i norsk rett som gir registrerte rett til dataportabilitet, det vil si at den registrerte kan kreve at den behandlingsansvarlige skal sørge for å overføre den registrertes personopplysninger til en ny virksomhet. I praksis betyr dette at medlemmer av Den norske kirke vil få rett til å flytte sine personopplysninger mellom trossamfunn. Dataportabilitet skal skje på bakgrunn av godkjente bransjenormer, og forordningen oppfordrer til at virksomheter innen samme sektor går sammen om å utarbeide slike bransjenormer. En bransjenorm er retningslinjer for hvordan en sektor eller bransje skal sikre at den behandler personopplysninger på en god og riktig måte. Slike bransjenormer tar hensyn til sektorens art og virksomhetens størrelse. Bransjenormer skal etter forordningen godkjennes av Datatilsynet. Kirkerådet har tatt initiativ til å få på plass slike bransjenormer for å sikre forsvarlig utlevering av personinformasjon når medlemmer endrer religiøs tilhørighet.

§ 10. Ajourhold

Sentral og lokal behandlingsansvarlig plikter å holde medlemsregisteret à jour på grunnlag av opplysninger fra den som er registrert.

Sentral behandlingsansvarlig plikter i tillegg å holde medlemsregisteret à jour på grunnlag av opplysninger fra Statens kartverks matrikkel, Det sentrale folkeregister og Enhetsregisteret.

Lokal behandlingsansvarlig plikter i tillegg å holde medlemsregisteret à jour på grunnlag av registreringer fra den som til daglig foretar registreringer i medlemsregisteret for det enkelte sokn.

Den som er ansvarlig for å gjennomføre kirkelige handlinger, plikter å gi melding til den som ivaretar det daglige ansvaret for medlemsregisteret i vedkommende sokn om dåp, konfirmasjon, vigsel til ekteskap og gravferd i Den norske kirke samt innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 10

Bestemmelsen svarer til gjeldende forskrift § 8, men språket er gjort mer aktivt. «Jevnlig» ajourhold er fjernet, og det er presisert hvem som har ansvaret for hva. Det er også gjort en forskjell på hvilken type ajourhold som bare kan ivaretas av sentral behandlingsansvarlig.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Bjørgvin bispedømme fremhever i sitt høringssvar at forskriften bør bidra til kvalitetssikring, og at det derfor er uheldig å fjerne kirkebokførers informasjonsplikt. De foreslår et nytt fjerde ledd i § 10 som er en bearbeidelse av gjeldende § 8 siste punktum:

Den som er ansvarlig for å gjennomføre kirkelige handlinger plikter å gi melding til den som ivaretar det daglige ansvaret for medlemsregisteret i vedkommende sokn om dåp, konfirmasjon, vigsel til ekteskap, jordfestelse (gravferdsseremoni) i Den norske kirke samt inn- og utmeldinger av Den norske kirke.

Kirkerådet har ikke hatt en intensjon om å fjerne prestenes informasjonsplikt, men har reist en diskusjon om begrepet kirkebokfører egner seg til å beskrive et pastoralt ansvar i tilknytning til gjennomføring av de kirkelige handlingene. Det kan være et spørsmål om presters informasjonsplikt eventuelt bør tydeliggjøres i Tjenesteordning for menighetsprester, men Kirkerådet finner at denne plikten også hører hjemme i denne forskriften og tar inn Bjørgvins forslag som endring i forslaget § 10.

Møre bispedømmeråd og *Møre biskop* har foreslått å innta i § 10 tredje ledd at lokal behandlingsansvarlig i tillegg har en plikt til å oppdatere medlemsregisteret på bakgrunn av informasjon fra den som har ansvaret for å utføre de kirkelige handlingene.

Kirkerådet mener at forslaget fra Møre i praksis vil dekkes av forslaget fra Bjørgvin, og foreslår at forslaget om å ta inn en bestemmelse om at lokal behandlingsansvarlig har en plikt til å oppdatere medlemsregisteret etter informasjon fra prest, ikke tas inn. Kirkerådet viser også til registreringsplikt i § 5 og prinsippet om «integritet» i § 1 som bør dekke anliggende til *Møre bispedømmeråd* og *Møre biskop*.

Vestvågøy kirkelige fellesråd mener at § 10 tredje ledd er uklar. Videre bemerker *Vestvågøy kirkelige fellesråd* at dersom bestemmelsen viser til interne forhold i kirkelig fellesråd, anses punktet som unødvendig, men dersom bestemmelsen omhandler forholdet til prester, må det tydeliggjøres. Ettersom Kirkerådet inntar forslaget fra *Bjørgvin bispedømmeråd* om forholdet mellom prest og lokal behandlingsansvarlig, mener Kirkerådet at innspillet fra *Vestvågøy kirkelige fellesråd* bør være ivaretatt.

§ 11. Rette- og sletteplikt

Sentral og lokal behandlingsansvarlig skal av eget tiltak rette, slette eller supplere opplysninger som ikke lenger har betydning, er uriktige eller ufullstendige.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 11

Bestemmelsen er inntatt som en ny bestemmelse på bakgrunn av rette - og sletteplikten i personopplysningsloven § 28. Rette- og sletteplikten blir skjerpet med innføringen av EUs forordning om personvern i 2018. Denne plikten handler mindre om at lovgiver er redd for at virksomheter som Den norske kirke skal misbruke personopplysninger, men mer om at det er en menneskerett å kunne bestemme over hvordan ens personopplysninger brukes. Som privatperson skal man kunne regne med at dersom en virksomhet lagrer ens personopplysninger for et bestemt formål, skal de slettes etter at virksomheten har brukt dem til det avtalte formålet.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Hamarøy kirkelige fellesråd foreslår å bytte ut ordet «tiltak» med «initiativ». Kirkerådet mener «tiltak» er det presise rettslige begrepet her og anbefaler at dette beholdes.

Dovre kyrkjelege råd bemerker i sitt høringssvar at det er behov for at leverandørene av lokale kirkefagsystemer som er i bruk i menighetene i dag, i sitt virke ivaretar forskriften på en bedre måte, for eksempel med automatisk sletting av opplysninger etter at behovet for registrering er over (allergi m.v.). *Dovre kyrkjelege råd* ser det som positivt at Kirkerådet vil jobbe videre med dette.

Hamar bispedømmes ungdomsråd har i sin høringsuttalelse bedt Kirkerådet sørge for at opplysninger som ikke er omfattet av medlemsregisteret (som allergi, sykdommer etc.) systematisk blir slettet av kirkens ansatte når det ikke lenger er behov for å ta vare på disse opplysningene.

Hamar bispedømmes ungdomsråd bemerker videre at navn på mindreårige også kan være sensitiv informasjon. Dette kan for eksempel være utfordrende med tanke på barn i fosterhjem. *Hamar bispedømmes ungdomsråd* ber Kirkerådet være spesielt oppmerksom på dette.

Kirkerådet tar alle disse innspillene videre i sitt samarbeid med lokale leverandører av kirkefagsystemer og i oppfølging av lokale behandlingsansvarlige, slik at det i hele Den norske kirke utvikles gode rutiner for etterlevelse av lovkrav om sletting.

Skien kirkelige fellesråd etterlyser i sin høringsuttalelse en veiledning for hvordan og når nevnte opplysninger skal slettes. Videre bemerker *Skien kirkelige fellesråd* at det neppe er behov for en kontrollinstans. Kirkerådet henviser til ovennevnte *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister* for nærmere veiledning om når og hvordan sletting

skal finne sted. Kirkerådet er uenig i at kontroll ikke skal finne sted, og minner i den forbindelse om at Kirkerådet som sentral behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven § 14 plikter å drive intern kontroll. Dette innebærer blant annet veiledning og tilsyn av lokal behandlingsansvarlig.

Kulturdepartementet har i sitt hørings svar uttalt at opplysninger om at en person for eksempel har meldt seg ut av Den norske kirke vil være en opplysning som skal arkiveres, jf. personopplysningsloven § 28 første ledd annet punktum. Det samme må gjelde for bevaring av opplysninger om kirkelige handlinger – herunder navn på faddere. Sletting av slike opplysninger må i tilfelle følge fremgangsmåten som er fastsatt i personopplysningsloven § 28 fjerde ledd. Kirkerådet er enig i at kirkelige handlinger samt inn- og utmeldinger er arkivverdige opplysninger. Når det gjelder navn på faddere, har Kirkerådet forsøkt å klargjøre i hvilke tilfeller Den norske kirke kan slette (eller legge til) slike opplysninger fra medlemsregisteret i ovennevnte *Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister* punkt 5.2.2.

§ 12. Informasjonssikkerhet

Sentral og lokal behandlingsansvarlig er ansvarlige for at det iverksettes tiltak for å sikre nødvendig konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet i medlemsregisteret.

Sentral behandlingsansvarlig skal legge til rette for tilstrekkelig informasjonssikkerhet i medlemsregisteret og kan gi lokal behandlingsansvarlig bindende pålegg dersom krav i personopplysningslovgivningen ikke blir overholdt.

Sentral og lokal behandlingsansvarlig skal gjennomføre tiltak som sikrer at medlemsregisteret og opplysninger i dette er tilgjengelig når det er behov for dette. Dette innebærer blant annet at:

- a) kopier av opplysninger og annet nødvendig materiale skal sikres for at medlemsregisteret skal kunne rekonstrueres etter tap, og
- b) sentral og lokal behandlingsansvarlig skal benytte en felles kommunikasjonskanal bestemt av sentral behandlingsansvarlig.

Dersom det oppdages datainnbrudd i maskiner som inneholder eller som kommuniserer med datamaskin som inneholder medlemsregisteret, eller det forekommer andre avvik, skal lokal behandlingsansvarlig straks varsle sentral behandlingsansvarlig. Sentral behandlingsansvarlig plikter umiddelbart å underrette Datatilsynet om datainnbrudd og andre avvik.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 12 første ledd

Bestemmelsen er ny og presiserer hvem som har ansvaret for å ivareta informasjonssikkerhet.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 12 andre ledd

Bestemmelsen er ny og presiserer ansvarsfordelingen mellom sentral og lokal behandlingsansvarlig hva gjelder informasjonssikkerhet, nærmere bestemt at sentral behandlingsansvarlig kan gi lokal behandlingsansvarlig bindende pålegg i de tilfeller man behandler personopplysninger i strid med informasjonssikkerhetsprinsippene.

Dette anses som nødvendig siden sentral behandlingsansvarlig vil bli medansvarlig for all behandling som er omfattet av denne forskriften hvis den er i strid med personvernprinsippene – også brudd på personvernlovgivningen begått av fellesrådene. Dette er et solidarisk ansvar hvilket betyr at sentral behandlingsansvarlig blir ansvarlig for brudd på personvernlovgivningen begått lokalt *uavhengig* av Kirkerådets skyld. Ansvaret går bare en vei, lokal behandlingsansvarlig blir ikke ansvarlig for brudd begått av sentral behandlingsansvarlig. Denne ansvarsfordelingen betyr at sentral behandlingsansvarlig må kunne korrigere eventuelle brudd ved å gi bindende pålegg. Et bindende pålegg innebærer at lokal behandlingsansvarlig plikter å rette seg etter de tiltak sentral behandlingsansvarlig pålegger. Det bemerkes at et eventuelt brudd vil

kunne tyde på at sikkerhetstiltak allerede burde ha vært implementert. Slike informasjonssikkerhetstiltak vil kunne ha en kostnad.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 12 tredje ledd

Bestemmelsen hjemler bruk av en felles kommunikasjonskanal, for eksempel intranettet eller register.kirken.no avhengig av hvilken kommunikasjonskanal som gir sentral behandlingsansvarlig tilstrekkelig redskap til å kommunisere med alle lokale behandlingsansvarlige.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 12 fjerde ledd

I tillegg til dataangrep skal generelle avvik rapporteres til sentral behandlingsansvarlig og/eller Datatilsynet (alt etter på hvilket nivå angrepet eller avviket skjer). Dette er i tråd med EU-forordningen om personvern¹¹ som trer i kraft mai 2018. Forordningen senker terskelen for hva som skal rapporteres som avvik til Datatilsynet. For at sentral behandlingsansvarlig skal kunne ivareta sine plikter, pålegges lokal behandlingsansvarlig å rapportere avvik. Formuleringen «Datatilsynet skal ha teknisk og overordnet rapport vedrørende innbruddet» er fjernet da den anses som overflødig.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Vestvågøy kirkelige fellesråd bemerker at alle ansatte i fellesrådet har tilgang til hele medlemsregisteret gjennom en leverandør med mye mindre sikkerhet enn den Kirkerådet praktiserer for medlemsregisteret, og at dette må følges tett opp. Kirkerådet har som sentral behandlingsansvarlig det overordnede ansvaret for å følge opp leverandører av lokale IT-systemer slik at de etterlever krav til sikkerhet. Imidlertid bemerker Kirkerådet at daglig leder av ethvert fellesråd i kraft av å være lokal behandlingsansvarlig, har ansvaret for lokal tilgangsstyring. Det er bare personer med et «tjenstlig behov» som skal ha tilgang til medlemsregisteret, og det er ikke gitt at «alle ansatte i et fellesråd» har behov for en slik tilgang.

Hamar bispedømmeråd trekker i sitt hørings svar frem at det er bra at høringsnotatet til ny forskrift fokuserer på intern kontroll, men etterlyser informasjon om hvordan dette i praksis skal gjennomføres. *Hamar bispedømmeråd* mener at det bør spesifiseres hvem som har ansvaret for intern kontroll og hvor ofte dette bør gjennomføres. Kirkerådet har forsøkt å presisere innholdet i intern kontroll i ovennevnte håndbok, samt i en beskrivelse på intranettet og på register.kirken.no. Kirkerådet ser at dette er et område som det vil stilt høyere krav til fra myndighetenes side allerede fra 2018. En må påregne økt grad av internkontroll og økt ressursbruk på dette i årene fremover.

Nidaros bispedømmeråd har i sin høringsuttalelse understreket behovet for et oppdatert regelverk. Det har skjedd en rivende utvikling, både innad i Den norske kirke og i samfunnet for øvrig og den digital utviklingen har gjort personvern og behandling av personopplysninger til et stadig mer grenseoverskridende og internasjonalt tema. Særlig trekker Nidaros bispedømmeråd frem overgangen til et digitalt medlemsregister, den nye personvernlovgivningen og økt behov for datasikkerhet, både nasjonalt og globalt, som særlig viktige utviklingstrekk. Nidaros bispedømme mener at forslaget til ny forskrift svarer godt til disse utviklingstrekkene. Det er avgjørende at de rutiner som ligger i forskriften, innarbeides i alle ledd, slik at informasjonssikkerheten ivaretas. Nidaros bispedømmeråd understreker videre at det er et sentralt moment for Den norske kirke at en slik forskrift bidrar til troverdighet utad. I ytterste konsekvens kan manglende sikkerhet og personvernfokus føre til at medlemmer forsvinner, eller at folk vegrer seg for å melde seg til kirkelige handlinger. Hvordan opplysninger behandles, har flere dimensjoner som ikke skal undervurderes.

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:119:FULL>

Agder og Telemark bispedømmeråd mener i sitt hørings svar at det er viktig at det er behandlingsansvarlig som har ansvaret for sikkerheten. Bispedømmerådet opplever registeret som et nødvendig arbeidsredskap og er enig i at forskriften som åpner for en praktisk bruk av medlemsregisteret i menighetens arbeid.

Skien kirkelige fellesråd stiller i sin høringsuttalelse spørsmål om § 10 tredje ledd, bokstav a) betyr at det skal lagres papirkopier av medlemsregisteret. Kirkerådet bemerker at denne formuleringen er en videreføring av den opprinnelige forskriften og innebærer ikke at det skal lagres papirkopier av medlemsregisteret. Bestemmelsen pålegger sentral behandlingsansvarlig å iverksette tiltak for at medlemsregisteret skal kunne gjenopprettes ved feil, for eksempel ved at det er tatt en back-up av medlemsregisteret.

Bamble kirkelige fellesråd fremhever i sitt hørings svar at det er Kirkerådet som sentral behandlingsansvarlig som har ansvaret for at alle de lokale behandlingsansvarlige får den informasjonen de trenger. Videre mener *Bamble kirkelige fellesråd* at det ikke bør være avhengig av at det enkelte fellesråd er tilknyttet spesifikke leverandører, slik som Kirkepartner (intranettet). *Bamble kirkelige fellesråd* anser dette som tvang og «monopoldrift». Kirkerådet er enig i at det er sentral behandlingsansvarlig som har ansvaret for å informere lokale behandlingsansvarlige om deres rettigheter og plikter tilknyttet personvern og informasjonssikkerhet. For å gjøre det er Kirkerådet avhengig av effektive kommunikasjonskanaler som per i dag ikke eksisterer. Kirkerådet har forsøkt å bøte på denne mangelen ved publisering av Håndbok for Den norske kirkes medlemsregister på internett, intranett og på register.kirken.no, ved å lage en intranettside om intern kontroll og ved å legge ut den samme informasjonen på register.kirken.no. Kirkerådet har behov for en hjemmel for å bare bruke et utvalg av kommunikasjonskanaler slik at lokale behandlingsansvarlige kan finne relevant informasjon på ett sted. Kirkerådet foreslår derfor å beholde det opprinnelige forslaget.

Kapittel 3. Avsluttende bestemmelser

§ 13. Utfyllende retningslinjer

Sentral behandlingsansvarlig kan fastsette utfyllende retningslinjer som skal sikre informasjonssikkerhet for opplysninger fra medlemsregisteret. Sentral behandlingsansvarlig fastsetter nærmere regler og rutiner for ajourhold, kontroll og oppdeling av opplysningene i registeret. Rutinene skal ikke kunne endres eller settes ut av funksjon uten særskilt autorisasjon.

Kirkerådets merknad til høringsnotatet til § 13

Bestemmelsen svarer i stor grad til nåværende forskrift § 11. Formuleringen «Kirkemøtet fastsetter utfyllende retningslinjer» er foreslått endret til Kirkerådet. Dette da det er Kirkemøtet som vedtar denne forskriften, og det anses som hensiktsmessig at det er Kirkerådet som bør kunne fastsette utfyllende retningslinjer for å ivareta sitt ansvar som sentral behandlingsansvarlig. Begrepene «datakvalitet og tilgjengelighet» er foreslått byttet ut med «informasjonssikkerhet» da dette omfatter konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet. Det foreslås at formuleringen «Kirkemøtets myndighet etter denne forskrift kan delegeres til Kirkerådet» fjernes. Formuleringen vurderes som overflødig ettersom Kirkerådet er foreslått som sentral behandlingsansvarlig, jf. § 4, og at sentral behandlingsansvarlig er gitt myndighet til å komme med utfyllende retningslinjer etter denne forskriften.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Bjergvin bispedømmeråd fremhever i sin høringsuttalelse at bispedømmerådet er enig i forslaget til ny § 13. *Bjergvin bispedømmeråd* understreker at det er et behov for utfyllende retningslinjer siden soknepresten ikke lenger er kirkebokfører og dermed ikke

lenger er ansvarlig for føring av kirkebok og for å avgjøre tolknings spørsmål. Kirkerådet er enig i at kirkebokfører ikke lenger har samme innhold. Kirkebokfører fører for eksempel ikke lenger kirkebok. Imidlertid ønsker Kirkerådet å understreke at kirkebokfører fortsatt er et begrep i kirkeloven, og kirkebokfører blant annet har ansvaret for oppbevaringen av papirbaserte kirkebøker og innsendingen av disse til statsarkivet.

§ 14. Kirkerådets myndighet til å gjøre endringer i forskriften

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i forskriften.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 14

Kirkerådet gis myndighet til å foreta mindre endringer i forskriften som å korrigere henvisninger til utdatert lovtekst. Dette er aktuelt da det allerede er planlagt endringer i personvernlovgivningen med virkningen fra mai 2018, samt at det antas et en felles rammelov for trossamfunn vil tre i kraft innen 2020.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Dovre kyrkjelege råd mener i sin høringsuttalelse at § 14 bør fjernes fra forskriften. Dette begrunnes med at Kirkerådet er part i forskriften idet ansvaret for behandlingsansvaret for Den norske kirkes medlemsregister er delegert fra Kirkemøtet til Kirkerådet. Endringer i forskriften bør behandles som denne forskriften, det vil si at mindre endringer som beskrevet i § 14 bør være gjenstand for høring. Kirkerådet bemerker at mindre endringer ikke betyr at Kirkerådet kan foreta endringer i forskriftens materielle innhold. Som nevnt ovenfor er formuleringen ment å omfatte endringer som henvisninger til utdatert lovtekst. Kirkerådet minner om at det at Kirkemøtet gir Kirkerådet myndighet til å foreta mindre endringer i en forskrift, ikke er nytt av denne forskriften. Hensynet med slik delegering er å redusere unødvendig byråkrati. Kirkerådet anser bestemmelsen som nødvendig, og foreslår derfor ingen endringer i det opprinnelige forslaget.

§ 15. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Kirkerådets merknad i høringsnotatet til § 15

Det foreslås at ikrafttredelsesdatoen fremgår av forskriften slik at Kirkerådet i ettertid slipper formaliteten det er å vedta når forskriften skal tre i kraft.

Høringsinstansenes innspill og Kirkerådets vurdering

Kulturdepartementet har i sitt høringssvar bemerket at den nåværende forskriften om Den norske kirkes medlemsregister er gitt med hjemmel i kirkeloven § 40 fjerde ledd (nå kirkeloven § 41 fjerde ledd), hvor forskriftskompetansen fortsatt er lagt til Kongen. Dette innebærer at departementet bør sørge for oppheving av den gamle forskriften. I så fall kan forslaget til § 15 annet punktum hvor det foreslås at Kirkemøtet opphever den gamle forskriften utgå. Kirkerådet er enig i denne kommentaren og foreslår dermed endringer sammenlignet med det opprinnelige forslaget.

V. Økonomiske/administrative konsekvenser

Det antas at endringer i forskrift om Den norske kirkes medlemsregister vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. I seg selv vil forslag til ny forskrift ikke medføre økte kostnader, men etterlevelse av myndighetenes krav til personvern og datasikkerhet, med utgangspunkt i personvernlovgivningen, vil etter Kirkerådets mening medføre økt behov for kompetanse og bemanning både lokalt og nasjonalt i årene fremover. Slike kostnader er krevende å estimere.

Også innføringen av EU-forordningen om personvern i mai 2018 vil kunne medføre at Den norske kirke ytterligere må styrke sine IT-sikkerhetsrutiner, legge mer ressurser ned i å vedlikeholde de retningslinjer som er satt samt bygge opp høyere sikkerhetskompetanse hos alle medarbeidere som er involvert i håndtering av personopplysninger. Ikke minst vil de strenge kravene til sikkerhet for behandling av sensitive opplysninger, som i Den norske kirkes medlemsregister, medføre økt administrativ oppfølging.